

Plannen en organiseren kun je leren!

Wat hebben de leerlingen van de 7^e klas van het KGC op micro en meso niveau nodig om hun schoolwerk te kunnen plannen en organiseren?

Namen

Myrna Lemmens
Studentnummer: 503573
Tel: 0626929985
Opleiding: Pedagogiek

Maud Linders
Studentnummer: 504002
Tel: 0643962105
Opleiding: Pedagogiek

Opleidingsinstituut

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
Kapittelweg 33
6525 EN Nijmegen

Onderzoeksorganisatie

Karel de Grote College
Wilhelminasingel 13-15
6524 AJ Nijmegen

Opdrachtgever

F.G.M. Schouten
Tel: 0620665458
Email: f.schouten@kgcnijmegen.nl

Docent begeleider

Richard Slegers
Tel: 0655291100
Email: richard.slegers@han.nl

Voorwoord

Voor u ligt het afstudeeronderzoek van Myrna Lemmens en Maud Linders. Dit onderzoek is uitgevoerd ter afronding van de bachelor Pedagogiek aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN), te Nijmegen. Het onderzoek heeft plaatsgevonden in opdracht van het Karel de Grote College (hierna te noemen: KGC) in Nijmegen.

Beiden wilden wij ons tijdens ons afstudeeronderzoek graag richten op de leeftijdsgroep 12 t/m 18 jaar. Met deze leeftijdsgroep hadden wij tijdens onze voorgaande stages namelijk nog weinig tot geen ervaringen opgedaan. Het KGC beschikte over de voor ons gewenste leeftijdsdoelgroep en bood daarnaast een interessant en uitdagend onderzoeksonderwerp aan.

Het uiteindelijke onderzoek is soepel en voorspoedig verlopen waar wij zeer blij om zijn. Dit komt grotendeels door de fijne en productieve samenwerking die wij met het KGC hebben gehad. Er heerst een prettige en open sfeer op het KGC en daarnaast waren velen bereid om mee te werken. Zodoende is het ons vaak gelukt om de gewenste onderzoeksopdrachten te plannen en uit te voeren. Hiervoor willen wij alle betrokkenen hartelijk bedanken. Allereerst onze opdrachtgever F. Schouten, zij stond altijd voor ons klaar als wij iets nodig hadden! Daarnaast willen we de betrokken mentoren, leerlingen en ouders bedanken voor het deelnemen aan ons onderzoek. Verder willen we onze begeleider vanuit de HAN, Richard Slegers bedanken voor de feedback en onze eerste beoordelaar Elske van Oostaijen voor de eindbeoordeling.

Wij wensen u veel leesplezier toe!

Myrna Lemmens

Maud Linders

Nijmegen, mei 2015

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
Hoofdstuk 1: Inleiding	6
1.1 Introductie van de afstudeeropdracht	6
1.2 Leeswijzer	7
Hoofdstuk 2: Probleemanalyse	7
2.1 Analyse van het probleem in de literatuur en praktijk	7
2.2 Aard, omvang & ernst	8
2.3 Spreiding	10
2.4 Betrokkenen.....	11
2.5 Deelconclusies.....	17
2.6 Probleemstelling	17
Hoofdstuk 3: Methode van onderzoek	19
3.1 Onderzoeksbenadering.....	19
3.2 Participanten.....	19
3.3 Procedure van onderzoek en meetinstrumenten	20
3.4 Analyse.....	22
3.5 Betrouwbaarheid en validiteit.....	23
Hoofdstuk 4: Resultaten	24
Hoofdstuk 5: Conclusies	33
5.1 Beantwoorden hoofd- en deelvragen	33
5.2 Aanbevelingen voor de praktijk	36
5.3 Beperkingen.....	38
5.4 Suggesties voor vervolgonderzoek.....	38
Literatuurlijst	39
Bijlagen	41
Bijlage 1: Definiëring centrale begrippen.....	41
Bijlage 2: Roosters.....	43
Bijlage 2.1: Tijdpad.....	43
Bijlage 2.2: Rooster observaties 7 ^e klassen.....	45
Bijlage 2.3: Rooster groepsinterviews.....	45
Bijlage 3: Onderzoeksmethoden en dataverzamelvormen per deelvraag.....	46
Bijlage 4: Groepsinterviews leerlingen.....	47

Bijlage 4.1: Mindmap motivatie.....	47
Bijlage 4.2: Stellingen.....	52
Bijlage 4.3: Vragen post-its.....	52
Bijlage 5: Observaties huiswerkinstructie.....	59
Bijlage 6: Enquêtes ouders.....	65

Samenvatting

In november 2014 vond het eerste gesprek plaats met opdrachtgever F. Schouten. Als zorgcoördinator van het KGC gaf zij aan dat zij als school aanliepen tegen het plannen en organiseren van de leerlingen uit de 7^e klassen (brugklas). Het KGC is een school voor voortgezet vrijeschool onderwijs, er worden leertrajecten aangeboden op vmbo-t, havo en vwo niveau. De school telt 750 leerlingen en deze zijn verdeeld over 29 klassen.

Tijdens het vooronderzoek werden de mentoren van de 7^e klassen bevestigd over het plannen en organiseren van de leerlingen. Daarnaast werden er enquêtes onder alle leerlingen van de 7^e klassen afgenomen. De combinatie van literatuuronderzoek, vooronderzoek in de praktijk en goed overleg met de opdrachtgever heeft geleid tot het formuleren van het onderzoeksdoel: *‘Het KGC inzicht geven in de behoeften die de 7^e klassen momenteel hebben met betrekking tot het plannen en organiseren van hun schoolwerk, zodat zij hier in de toekomst op in kunnen spelen’*. Om dit doel te kunnen behalen werd het praktijkonderzoek gericht op micro en meso niveau. Dit betekent dat betrokkenen in de directe omgeving van de leerlingen, zowel thuis als op school, werden bevestigd. Het verdere literatuuronderzoek bood kaders voor de verschillende methoden van onderzoek die zijn uitgevoerd. De vijf executieve functies van Guare, Dawson & Guare (2013) werden als uitgangspunt genomen voor het verdere onderzoek. Er werden om te beginnen groepsinterviews gehouden met de leerlingen. Aangezien het onderzoeksdoel op hen was gericht, was het van belang om zo diep mogelijk met hen op het onderwerp in te gaan. Vervolgens werden er enquêtes verspreid onder de ouders. Tot slot werden er in de verschillende klassen observaties uitgevoerd.

Uit het praktijkonderzoek kwam naar voren dat de leerlingen, volgens hun ouders en docenten, niet alle executieve functies bezitten. De leerlingen zelf gaven echter een ander beeld weer, zij hadden het idee een gedeelte van deze functies wel te bezitten. Dit heeft geleid tot twee aanbevelingen welke onder andere de basis vormden voor het eindproduct: begeleiding bij het aanleren van de executieve functies en het bevorderen van de zelfreflectie van de leerlingen. Uit groepsinterviews met de leerlingen en de enquêtes van de ouders kwam naar voren dat het toekomstperspectief een belangrijke motivatiefactor is. De derde aanbeveling is dan ook gericht op het ontdekken van de diepste motivatie van de leerlingen. Weten waarvoor je iets doet, werkt namelijk bevorderend. Ook deze aanbeveling is uiteindelijk verwerkt in het eindproduct. Opvallend was dat leerlingen tijdens de groepsinterviews aangaven dat zij meer duidelijkheid wilden met betrekking tot de huiswerkinstructie en de planners waarmee gewerkt werd. De vierde en laatste aanbeveling werd gericht op deze behoefte van de leerlingen. Er is voor gekozen om deze niet te verwerken in het eindproduct in verband met de didactische aard ervan.

Hoofdstuk 1: Inleiding

1.1 Introductie van de afstudeeropdracht

Ten behoeve van de beroepstaak Onderzoek & Innovatie ligt hier voor het afstudeeronderzoek van Myrna Lemmens en Maud Linders. Dit onderzoek werd uitgevoerd ter afronding van de bachelor Pedagogiek aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN), te Nijmegen. Dit onderzoek heeft plaatsgevonden in de periode februari 2015 – juni 2015 in opdracht van het KGC.

Karel de Grote College

Dit afstudeeronderzoek heeft plaatsgevonden op het KGC te Nijmegen. Het is een school voor voortgezet vrijeschoolonderwijs en er worden leertrajecten aangeboden op vmbo-t, havo en vwo niveau. De school telt momenteel 750 leerlingen en deze zijn verdeeld over 29 klassen (Karel de Grote College, z.d.).

Vrije school

Het uitgangspunt van de vrijeschool is: onderwijzen is ook opvoeden. De vrijeschool wil ervoor zorgen dat een kind zijn eigen talenten kan ontdekken en ontwikkelen. Dit willen ze bereiken door verbredend onderwijs aan te bieden waarbinnen cognitiviteit, inventiviteit, originaliteit en creativiteit worden gestimuleerd. De leidraad binnen het onderwijs is de ontwikkeling van het kind. Hierop worden de lesstof en het onderwijs gericht, zodat optimale ontwikkeling mogelijk is (Vereniging van vrijescholen, 2013). Het onderwijs bestaat uit hoofdvakken (hoofdonderwijs) en vaklessen. Hoofdvakken worden gedurende 3-4 weken elke dag gedurende de eerste twee lesuren gegeven. Onder vaklessen vallen de vreemde talen zoals Engels, Frans en Duits; bewegingsvakken zoals gymnastiek, euritmie, tuinbouw, handenarbeid en handwerken; en kunstzinnige vakken zoals muziek, schilderen, vormtekenen en toneel. Deze komen wekelijks terug (Wat is de vrijeschool, z.d.). De lessen worden vanuit de antroposofische visie gegeven. De antroposofie is gebaseerd op en werd geïnspireerd door het werk van Rudolf Steiner, wetenschapper, filosoof en kunstenaar. Volgens hem kan iedereen die dit wil vanuit zijn eigen ontwikkeling en 'training' van het denken, komen tot zelfkennis en kennis van de wereld. De antroposofie ziet de wereld als een werkelijkheid die uit meer bestaat dan alleen uit dat wat waarneem- en meetbaar is. Dit is slechts een deel van de werkelijkheid. Het niet-materiële, de geestelijke realiteit genoemd, vormt een geheel met datgene wat we met onze zintuigen wel kunnen waarnemen (ANKH klassieke homeopathie, z.d.).

Aanleiding

Mevr. F. Schouten, de zorgcoördinator van de middenbouw uitte haar zorgen over het feit dat de leerlingen moeite hebben met het structureren van hun schoolwerk. Hierover is ze in gesprek gegaan met docenten van andere scholen tijdens het Centraal school overleg (CSLO). Er werd geconstateerd dat er leerlingen waren die problemen hadden met het plannen en organiseren van hun schoolwerk. Het KGC wilde graag handvatten over hoe ze met dit probleem om zouden kunnen gaan. Het onderzoek werd gericht op de leerlingen van de 7^e klas (middenbouw). Het Voorgezet vrijeschoolonderwijs start bij de 7^e klas en telt door tot de 12^e klas. Er werd gekozen voor de brugklas omdat hier de basis wordt gelegd voor de verdere schoolloopbaan, wat betreft plannen en organiseren (F. Schouten, persoonlijke mededeling, 18 december 2014).

1.2 Leeswijzer

Dit onderzoeksrapport is als volgt opgebouwd: om helder te krijgen wat het probleem precies inhoud is er aan de hand van desk- en fieldresearch een probleemanalyse gemaakt. Voor het uitwerken van de probleemanalyse werd er gekozen voor het Preventie Effectmanagement Instrument (Kok, Molleman, Saan & Ploeg, 2005). In de probleemanalyse staat welk probleem er uiteindelijk is onderzocht, dit staat beschreven onder de probleemstelling. Hieruit zijn de definitieve hoofd- en deelvragen voortgevloeid. Voor het gehele onderzoek staat beschreven welke onderzoeksmethoden er zijn gebruikt, welke resultaten hieruit zijn gekomen en op welke manieren de hoofd- en deelvragen zijn beantwoord. In het laatste hoofdstuk worden de conclusies per deelvraag beschreven. Aan de hand van deze conclusies kon de hoofdvraag beantwoord worden. Vervolgens zijn de beperkingen met betrekking tot het onderzoek beschreven. Tot slot worden er aanbevelingen voor de praktijk gedaan.

Hoofdstuk 2: Probleemanalyse

2.1 Analyse van het probleem in de literatuur en praktijk

Voor de probleemanalyse werd in dit onderzoek het handboek Preffi 2.0 gebruikt. Preffi staat voor Preventie Effectmanagement Instrument. Het instrument is bedoeld voor mensen die projecten en interventies op het gebied van gezondheidsbevordering en preventie willen opzetten en uitvoeren. Preffi ondersteunt om op een systematisch wijze te werk te gaan (CBO, z.d.).

2.2 Aard, omvang & ernst

Uit gesprekken met mentoren en docenten bleek dat leerlingen uit de 7^e klas (leeftijd 11-13) aanlopen tegen het plannen en organiseren van hun schoolwerk. Zo beginnen ze vaak te laat aan hun schoolwerk of hebben ze het niet af. Mentoren van de 7^e klassen willen de leerlingen een zo goed mogelijke basis bieden voor hun verdere schoolloopbaan (S. Korstanje, M. Oakes, G. Fransman, J. Veugelers & B. de Bakker, persoonlijke mededeling, 25-26 februari 2015). Voor het uitvoeren van veel voorkomende dagelijkse taken, waaronder ook schooltaken, heb je executieve functies nodig (Guare, Dawson & Guare, 2013). Tijdens het beschrijven en uitvoeren van dit onderzoek werden deze executieve functies als uitgangspunt genomen, omdat zij een theoretisch kader boden. Er werd binnen dit onderzoek voor dit theoretische kader gekozen omdat men hier binnen het KGC al bekend mee was.

“De term executieve functies is een containerbegrip voor de mentale processen die een superviserende rol hebben bij het denken en het gedrag. Ze omvatten een aantal functies met een neurologische basis, die samenwerken bij het leiden en coördineren van onze inspanningen om een doel te bereiken (Cooper-Kahn & Foster, 2014).”

Zwakke executieve functies beïnvloeden het vermogen om de informatiestroom en de taken te beheren die nodig zijn om op school te slagen. Volgens Guare, Dawson & Guare (2013) zijn de volgende executieve functies te onderscheiden: responsinhibitie, werkgeheugen, emotieregulatie, flexibiliteit, volgehouden aandacht, taakinitiatie, planning/prioritisering, organisatie, timemanagement, doelgericht gedrag en metacognitie. Dit onderzoek werd gericht op de 5 executieve functies die het meest relevant zijn voor het plannen en organiseren en het meest aansluiten bij wat het KGC verlangt van de leerlingen, namelijk:

- **Volgehouden aandacht:** de vaardigheid om aandacht te blijven schenken aan een situatie of taak. Blijvende concentratie ondanks afleiding, vermoeidheid of verveling. Tijdens de adolescentie wordt er van pubers verwacht dat ze 1-1,5 uur achter elkaar aan hun huiswerk kunnen werken.
- **Taakinitiatie:** het vermogen om snel aan een taak te beginnen en hier op efficiënte wijze aan te werken. Tijdens de adolescentie krijgt de puber te maken met talloze nieuwe interessante dingen zoals videogames, sociale media, mobieltjes welke de taakinitiatie kunnen belemmeren. De puber zal moeten leren om niet alleen voor leuke dingen te kiezen en het langetermijndoel voor ogen te houden.
- **Planning/prioritisering:** de vaardigheid om een plan te maken om een doel te bereiken of een taak te voltooien. Hierbij gaat het ook om het stellen van prioriteiten.

Planning/prioritisering hangt samen met andere belangrijke executieve functies (doelgericht gedrag, taakinitiatie en volgehouden aandacht). Van adolescenten verwachten we dat ze in staat zijn om een baantje te vinden, deadlines voor een project te halen of een vakkenpakket te kiezen. Hier gaat het om complexere planningsprocessen uitgestrekt over een langere periode.

- **Organisatie:** het vermogen om je spullen en materialen op orde te hebben (organiseren en beheren). Voor pubers kan een gebrekkig organisatievermogen voor veel stress zorgen. Tegen de tijd dat een puber op de middelbare school zit, wordt er verwacht dat ze zelf leren organiseren. In veel gevallen blijken pubers hier op het ene gebied zorgvuldiger mee om te gaan dan op het andere gebied, afhankelijk van hun interesses.
- **Timemanagement:** de vaardigheid om in te schatten hoeveel tijd je hebt en hoe je je tijd het beste kunt indelen/verdelen om zo deadlines te kunnen halen. De 2 grootste problemen voor adolescenten wat betreft timemanagement hebben te maken met planning en het ontwikkelen van urgentie. Ze moeten namelijk leren hoe ze mogelijkheden en verplichtingen, en leuke en minder leuke activiteiten, in evenwicht kunnen houden.

(Guare, Dawson & Guare, 2013).

Samenhang met (sociale) problemen

Het ontwikkelen van executieve functies hangt met veel factoren samen, zoals: de normale ontwikkeling van de verschillende hersengebieden, de ontwikkeling van efficiënte verbindingen tussen deze gebieden en daarnaast ook nog met de kans om te leren en te oefenen. Cooper-Kahn & Foster (2014) geven aan dat chronische stress zorgt voor een minder goed geheugen en leervermogen. Wanneer leerlingen intense emotionele druk ervaren kan dit hun executieve functies drastisch beïnvloeden (Cooper-Kahn & Foster, 2014). Meerdere docenten op het KGC gaven aan dat er een duidelijke samenhang is te zien tussen het plangedrag, de schoolprestaties van leerlingen en de thuissituatie. Wanneer er thuis problemen zijn of er sprake is van een instabiele thuissituatie kan dit een negatieve invloed hebben op de schoolprestaties (S. Korstanje, M. Oakes, G. Fransman, J. Veugelers & B. de Bakker, persoonlijke mededeling, 25-26 februari 2015).

Verschillende instructies op school hebben invloed op de executieve functies van leerlingen (Cooper-Kahn & Foster, 2014). Binnen het KGC hebben de leerlingen te maken met verschillende docenten, die allemaal hun eigen manier van lesgeven hebben. Daarnaast geven docenten op verschillende manieren het schoolwerk op (in de les en/of via verschillende planners) (M. Oakes, persoonlijke mededeling, 26 februari 2015). Dit kan

verwarrend werken voor de leerlingen die moeite hebben met plannen. In het verdere onderzoek hebben wij ons gericht op de factor huiswerkinstructies, aangezien dit een belangrijke rol speelt bij het plannen en organiseren van het schoolwerk.

Gevolgen

Verschillende mentoren hebben aangegeven dat de leerlingen het overzicht over hun schoolwerk niet hebben. G. Fransman (mentor klas 7D) heeft aangegeven dat de leerlingen verzuipen in hun schoolwerk en dat zij achterstanden oplopen. De leerlingen van klas 7F hebben hun huiswerk vaak niet af en ze vergeten dat ze toetsen hebben. Dit heeft invloed op hun schoolresultaten (B. Bakker, persoonlijke mededeling, 25 februari 2015). De mentor van klas 7E heeft aangegeven dat de leerlingen uit de 7^e klassen na een maand op school te hebben gezeten, aanlopen tegen het feit dat zij alles op het laatste moment doen. Dan wordt het ze allemaal te veel en krijgen ze het huiswerk niet op tijd af (J. Veugelers, persoonlijke mededeling, 26 februari 2015).

Voor zowel de school als de ouders kunnen de problemen rondom plannen kosten met zich meebrengen. De school biedt extra begeleiding aan de leerlingen die dit nodig hebben, bijvoorbeeld door middel van begeleidingsschriften die leraren aan het einde van iedere les invullen en bespreken. Daarnaast biedt de school de optie van een planagenda, deze brengt kosten met zich mee voor de ouders (€15,-). Ook kunnen leerlingen ervoor kiezen om naar huiswerkbegeleiding te gaan. Zo zit er in hetzelfde gebouw Studiebegeleiding Nijmegen gevestigd. Er zijn enkele leerlingen die gebruik maken van een ander huiswerkbegeleidingsinstituut in Nijmegen, genaamd Studo (B. de Bakker, persoonlijke mededeling, 26 februari 2015). Een leerling heeft in de enquête aangegeven gebruik te maken van StudyAssist (Enquête leerlingen 7^e klassen, 26 februari 2015). In sommige gevallen gaan ouders met hun kinderen naar therapieën zoals Neurofeedback en Cranio-Sacraal Therapie (G. Fransman, persoonlijke mededeling, 11 februari 2013).

2.3 Spreiding

Alle leerlingen die naar het KGC komen, hebben bewust voor deze school gekozen. Doordat deze school wordt gezien als een kleine en veilige school, krijgen ze veel aanmeldingen van leerlingen die het binnen het basisonderwijs niet makkelijk hebben gehad. De teamleider van de middenbouw heeft in een interview aangegeven dat meer dan de helft van de leerlingen van het KGC uit het reguliere onderwijs komen. Deze leerlingen zijn niet gewend aan het principe van het vrijeschoolonderwijs. Dit kan er in het begin van het schooljaar voor zorgen dat zij wat meer tijd nodig hebben om zich aan te passen. Tijdens het hoofdonderwijs bijvoorbeeld, wordt een bepaalde mate van zelfstandigheid gevraagd van de leerlingen. Hun eigen aantekeningen per les dienen als leerstof, aangezien er niet met boeken wordt gewerkt

(S. Korstanje, persoonlijke mededeling, 25 februari 2015). Daarbij wordt er een beroep gedaan op de executieve functies van de leerlingen. De verdeling binnen de brugklas is als volgt: vmbo-t 42 leerlingen, vmbo-t/havo 29 leerlingen, havo 43 leerlingen, havo/vwo 16 leerlingen, vwo 12 leerlingen (klassenindeling bij aanname, 23 februari 2015). Een groot gedeelte van de aangemelde leerlingen binnen de brugklas functioneert volgens docenten op vmbo-t niveau. De leeftijd varieert van 11-13. De leerlingen zijn afkomstig uit Nijmegen en omstreken en moeten daardoor in sommige gevallen lang reizen. Op deze school zitten weinig leerlingen van allochtone afkomst. Doordat veel leerlingen dezelfde culturele achtergrond hebben, bekijken ze zaken vanuit hetzelfde referentiekader. Verder hebben alle docenten aangegeven dat ze toch wel duidelijk een verschil zien tussen het plangedrag van jongens en meisjes in de brugklas. De meisje gedragen zich over het algemeen verantwoordelijker en zijn iets verder in hun ontwikkeling, waardoor zij wat beter kunnen plannen dan de jongens (verschillende mentoren 7^e klassen, persoonlijke mededeling, 25 februari 2015). Doordat alle docenten aangaven dat er een verschil in plangedrag is te zien tussen jongens en meisjes, zal er verder onderzoek worden gedaan naar de factor geslacht.

2.4 Betrokkenen

Leerlingen

Om de probleembeleving van de leerlingen in kaart te brengen is er een korte enquête afgenomen onder de leerlingen van de vijf 7^e klassen. Hieruit bleek dat 62% af en toe plezier beleeft aan het maken van hun huiswerk. In totaal beleeft 24% nooit plezier aan het maken en/of leren van hun huiswerk. Het merendeel van de leerlingen (62%) gaf aan het huiswerk zelfstandig te kunnen plannen, 27% kan dit met hulp en slechts 12% gaf aan moeite te hebben met zelfstandig plannen. Uit de enquêtes bleek dat 60% van de leerlingen vaak hun huiswerk af hebben en 28% gaf aan het huiswerk altijd af te hebben.

Wanneer de leerlingen hun huiswerk niet af hebben of wanneer zij niet hebben geleerd voor een toets, gaf 91% van de leerlingen aan dit vervelend te vinden. Op de vraag of ze moeite hebben met het maken van hun huiswerk zei 64% nee, 19% soms en 17% gaf hier 'ja' als antwoord. De voornaamste oorzaak waarom ze er moeite mee hebben, is omdat ze de stof niet begrijpen. Ook werd er gevraagd of ze moeite hebben met het leren van de toetsen, 52% heeft hier naar eigen zeggen geen moeite mee, 23% soms en 25% heeft er wel moeite mee.

De voornaamste redenen waarom ze moeite hebben met het leren van toetsen is omdat ze niet weten waar ze moeten beginnen of andere redenen zoals: te veel leerwerk, te moeilijk

leerwerk. Ook geven leerlingen aan dat het aan het vak ligt.

Motivatie

Omdat veel leerlingen aangaven slechts af en toe of zelfs nooit plezier te hebben in het maken van huiswerk, werd er verder onderzoek gedaan naar de factor motivatie. Nelis en van Sark (2012) noemen verschillende factoren die leerlingen in het onderwijs kunnen motiveren. Er kan onderscheid worden gemaakt tussen intrinsieke motivatie (ervaren van plezier en interesse in een taak of onderwerp, puur vanuit jezelf) en extrinsieke motivatie (je voert een taak niet uit omdat je er zoveel plezier aan beleeft, maar omdat je ermee op bepaalde termijn een bepaalde beloning mee verwacht te bereiken). Onderstaande categorieën werden gebruikt voor het verdere onderzoek:

Intrinsieke motivatie

- Plezier beleven aan het maken van zijn/haar schoolwerk
- Nieuwsgierigheid/interesse voor bepaald(e) vak(ken)
- Succeservaringen
- Hoge cijfers
- Toekomstperspectief (bepaalde baan of opleiding voor ogen)

Extrinsieke motivatie

- Waardering en respect van anderen
  - Het goed willen doen en aan verwachtingen van anderen willen voldoen
  - Aanmoediging/positieve feedback
  - Sociale verbondenheid met klasgenoten/vrienden (niet naar een ander niveau willen overstappen, niet meer bij je vriendje/vriendinnetje in de klas zitten)
- (Nelis & van Sark, 2012)

Wetenschappers hebben zich uitvoerig gebogen over de samenhang tussen intrinsieke en extrinsieke motivatie. Deze vormen van motivatie beïnvloeden elkaar voortdurend. Hoeveel plezier we ergens ook aan kunnen beleven, we zijn als sociale wezens niet ongevoelig voor wat anderen vinden.

Psychologen Ryan en Deci stellen dat mensen vanuit zichzelf willen groeien en uitdagingen willen zoeken omdat ze zich daardoor beter voelen. Het is daarbij wel belangrijk dat er voldaan wordt aan drie psychologische behoeften: je competent voelen, je autonoom voelen, en een gevoel van sociale verbondenheid hebben. Ze noemen dit ook wel de zelfdeterminatietheorie (Nelis & van Sark, 2012).

Mensen variëren onderling en iedereen heeft eigen drijfveren. Persoonlijke motivatie is te versterken door extra informatie te verschaffen door bijvoorbeeld bij een opdracht het belang en het nut ervan te benadrukken. Wanneer iemand dit inziet, kan hij zichzelf tijdens de uitvoering van de taak blijven motiveren.

Een belangrijke stimulans om nog beter je best te doen, zijn complimenten en positieve feedback van anderen. Jongeren zijn vooral gevoelig voor succeservaringen: kleine stapjes geven niet alleen overzicht maar laten iemand ervaren dat hij/zij vooruit gaat. Wanneer je weet wat je drijfveren zijn, ga je effectiever en doelgerichter aan het werk. Ook het hebben van langetermijndoelen maken dat het minder erg is wanneer iets een keer niet lukt, je leert ervan. Het is de uitdaging van ouders en docenten om jongeren te helpen om uit te vinden wat hun diepste motivatie is (Nelis & van Sark, 2012).

Een van de redenen waarom leerlingen lastiger te motiveren zijn in het onderwijs, is de toename van het aantal beats per seconde. Leerlingen hebben veel afleiding van elektronica zoals computers en smartphones. Er wordt vaak geswitcht van taak naar taak en jongeren hebben moeite om prioriteiten te stellen. De uitdaging van het onderwijs en van opvoeders is om jongeren te leren om meer te focussen. Dit kan door te zorgen voor leermomenten waarbij zoveel mogelijk stoorzenders uit de lucht zijn en door huiswerk te maken in een prikkelvrije omgeving (Nelis & van Sark, 2012).

Docenten

Moraine (2013) geeft aan dat leerlingen een aantal aspecten belangrijk vinden die het verschil maken tussen een goede docent en een uitstekende, inspirerende docent.

Authenticiteit werd genoemd als belangrijke eigenschap, een leraar moet oprecht en zichzelf zijn. Daarnaast is het belangrijk voor de leerlingen dat de onderwezen stof tot hun **verbeelding** spreekt. Ook een goede en vertrouwde **relatie** tussen de leerling en docent speelt een grote rol bij het behalen van goede resultaten. Tot slot wordt er het belang van **preview en review** genoemd. De meeste leraren vertellen aan het begin van de les wat er zal worden behandeld en geven een terugblik aan het einde van de les. Weinig leraren geven echter een vooruitblik op de volgende dag. Juist deze korte preview van de volgende dag zorgt voor voorspelbaarheid. Het zorgt ervoor dat kinderen weten wat hen te wachten staat en het stelt ze op hun gemak. Bovendien kunnen ze deze herinnering in hun slaap meenemen en op die manier opslaan in het langetermijngeheugen (Moraine, 2013)

Uit een onderzoek dat is uitgevoerd door Carolien Gravesteijn onder jongeren op een middelbare school, blijkt ook dat leerlingen behoefte hebben aan een docent die: grenzen stelt, streng is als het nodig is, rustig blijft en positief is (Gravesteijn & Diekstra, 2013).

Ouders

Tijdens de adolescentie zal een puber steeds meer zelfstandig willen beslissen en streven naar autonomie. Je puber zal dingen zeggen als: 'Laat me zelf mijn beslissingen nemen, vertrouw me en alles komt goed'. Als ouder ben je niet van plan om je rol als ouder en de daarbij behorende verantwoordelijkheid voor je puber op te geven. Het beste is om een wankel evenwicht te bewaren en een manier te vinden om effectief samen te werken met je puber. Op deze manier kan de overgang worden gemaakt naar meer autonomie. Ondanks dat pubers in deze fase strijden voor autonomie, houden ze in hun achterhoofd dat hun ouders een door hen zeer gewaardeerd veiligheidsnet vormen. Dit veiligheidsnet hebben ze ook wel degelijk nodig is gebleken (Guare, Dawson & Guare, 2013). Betrokken blijven bij je puber is dus belangrijk.

Over het algemeen is er binnen de 7^e klassen een grote ouderbetrokkenheid. Alleen uit de klassenbespreking en een gesprek met de mentor van klas 7D, bleek dat ouders van deze klas weinig betrokkenheid laten zien (G. Fransman, persoonlijke mededeling, 11 februari 2015). Ouders van andere klassen zijn bereid om hun kinderen te helpen met het maken en plannen van hun huiswerk. Echter is hier niet altijd tijd voor aangezien er ouders zijn die beiden fulltime werken en dus veel van huis zijn (meerdere mentoren 7^e klassen, persoonlijke mededeling 11 & 26 februari 2015). Mentoren hebben het idee dat ouders weten hoe zij hun kinderen hierin kunnen ondersteunen. Ouders zijn kritisch naar zowel de kinderen als naar de school toe (meerdere mentoren 7^e klassen, persoonlijke mededeling 11 & 26 februari 2015). Ouders spelen een grote rol bij het plannen en organiseren van het schoolwerk van hun zoon/dochter. Daarom werd deze factor verder onderzocht.

Huiswerkbegeleiding

Boven het gebouw van het KGC zit de studiebegeleiding Nijmegen. Hier maken een aantal leerlingen uit de 7^e klassen gebruik van. Zij ervaren dit, ondanks de lange dagen, als positief. Mentoren gaven aan dat hun leerlingen het fijn vinden dat zij, wanneer ze thuis komen, niets meer voor school hoeven doen.

Enkele andere leerlingen maken gebruik van Studo studiebegeleiding. Deze wordt als fijner dan studiebegeleiding Nijmegen ervaren, omdat het daar iets gezelliger zou zijn (meerdere mentoren 7^e klassen, persoonlijke mededeling 26 februari 2015).

Magister

Het KGC werkt met magister, maar probeert deze met mate in te zetten. Momenteel wordt het huiswerk niet in magister gezet. Dit komt omdat zij het idee hebben dat ze de leerlingen hierdoor niet stimuleren om zelfstandig hun schoolwerk te plannen en te organiseren. Het heeft te maken met hun schoolidentiteit als vrijeschool, er wordt een bepaalde

zelfstandigheid van de leerlingen verwacht. Momenteel heerst er discussie binnen het KGC over het gebruik van magister, de meerderheid van de docenten vindt dat zij magister niet moeten inzetten (meerdere mentoren van de 7^e klassen, persoonlijke mededeling, 25-26 februari 2015).

Het huidige schoolsysteem

Wat wordt er in Nederland momenteel van leerlingen en studenten verwacht? Begin jaren negentig werd duidelijk dat de kloof tussen docenten en leerlingen te groot werd. Er moest iets veranderen in het onderwijs. In tegenstelling tot het 'oude leren' stelt de school zich dienstbaar op. Voorheen werden alle aanpassingen van de leerlingen verwacht (Nelis & van Sark, 2012).

Het nieuwe leren heeft volgens onderwijspsycholoog Rob Martens vier belangrijke speerpunten:

- leerlingen moeten inzicht en begrip ontwikkelen;
- de beste drijfveren om te leren zijn nieuwsgierigheid en de drang tot exploreren;
- zelfregulatie: de leerling bepaalt zijn eigen leerstrategie, studietempo en – voortgang;
- samenwerking is een belangrijke stimulans om te leren (Hilhorst, 2009).

De speerpunten zelfregulatie en het ontwikkelen van inzicht en begrip worden teruggezien binnen het KGC. Volgens de teamleider van de middenbouw en tevens mentor van klas 7A, oefent de school meer druk uit op de leerlingen dan voorheen. De school is resultaatgericht, er heerst tegenwoordig een prestatiecultuur. Daarnaast verlangt het KGC een zekere zelfstandigheid van haar leerlingen (S. Korstanje, persoonlijke mededeling, 25 februari 2015).

Uit gesprekken met verschillende mentoren is gebleken dat een aantal leerlingen die moeite hebben met plannen, baat hebben bij huiswerkbegeleiding en de planagenda's. Zij hebben deze begeleiding blijkbaar nodig (S. Korstanje & J. Veugelers, persoonlijke mededeling, 25 februari 2015). Volgens Nelis & van Sark is er vanuit de neurologie een hoop te verklaren: de onvolgroeide frontaalkwab van pubers. De frontaalkwab is verantwoordelijk voor mentale functies zoals beoordelingsvermogen, impulscontrole, probleemoplossing, planning, taal, sociaal gedrag en geheugen. In het voorste deel van de frontaalkwab ligt de prefrontale cortex. Deze selecteert welk gedrag bij welke situatie past. Pas rond het 25^e levensjaar is het menselijke brein volgroeid. De verschillende hersengebieden van een puber rijpen niet tegelijkertijd in hetzelfde tempo. Dit kan bijvoorbeeld verklaren waarom pubers moeite hebben met plannen, vooruitkijken, ordenen en anticiperen (Nelis & van Sark, 2012).

Ontwikkelingsopgaven

Tijdens de ontwikkeling van baby naar volwassene krijgt ieder persoon te maken met verschillende ontwikkelingsopgaven. Wanneer deze ontwikkelingsopgaven op een goede manier worden doorlopen, worden er kennis en vaardigheden opgedaan. Hierdoor is men in staat om zichzelf als persoon te ontwikkelen. Om de verschillende ontwikkelingsfasen goed te doorlopen is het belangrijk dat het kind voldoende wordt ondersteund. In de leeftijdsperiode 12 – 16 jaar staat een verdergaande emotionele zelfstandigheid centraal. Een belangrijke stap hierbij is de overgang van het basisonderwijs naar het voorgezet onderwijs (Meij, 2011). Hoe ouder personen worden, des te meer zelfstandigheid er van hen wordt verwacht. Zij moeten uitgroeien tot personen die op eigen benen kunnen staan en die in toenemende mate zelf de verantwoordelijkheid kunnen dragen voor zijn keuzes en daden. Zelfstandigheid zorgt er dus voor dat je naarmate je ouder wordt, je steeds meer je eigen beslissingen mag maken. Zodoende ga je richting geven aan je leven. Binnen het onderwijs wordt er een beroep gedaan op de autonomie en zelfstandigheid van leerlingen. Het is echter wel wenselijk om het leerproces en het zelfstandig werken van de leerling te blijven monitoren. De leerling is op deze leeftijd namelijk nog steeds afhankelijk van de structuur die anderen hen aanbieden. Dit biedt hen houvast en binnen deze structuur kunnen zij vervolgens zelf initiatieven ontplooien (Kohnstamm, 2009).

Zowel vanuit de literatuur als de praktijk blijkt dat leerlingen in de 7^e klas nog volop bezig zijn met het zelfstandig worden. Ze hebben daarbij wel nog behoeften aan ondersteuning. Omdat er is gekeken wat de leerlingen daar precies voor nodig hebben, zo ook vanuit hun omgeving (school, ouders) ging het hierbij om een pedagogisch vraagstuk.

Sekseverschillen

Van der Grift en Woltering (2013) duiden de biologische verschillen tussen jongens en meisjes aan als sekseverschillen. Deze kunnen veroorzaakt worden door de anatomie van het brein, de werking van het brein en door hormonale verschillen en hormonale veranderingen. Zij ondervonden dat meisjes bereid zijn zich te schikken naar de verwachtingen van anderen. Jongens zijn hiertoe in mindere mate bereid. De jongens hebben een kortere spanningsboog dan meisjes als hen iets niet echt boeit. Ze moeten meer hun best doen om hun impulsen te controleren.

Leontien Vreeburg en René Diekstra (2013) beschrijven de bevindingen uit een Amerikaans onderzoek. Daaruit blijkt dat jongens en meisjes ongeveer evenveel tijd aan huiswerk besteden, maar dat meisjes meer stress ervaren bij het maken ervan. Meisjes hebben meer stress dan jongens als ze alleen huiswerk maken en minder stress als ze huiswerk maken met vrienden. De meeste aangetoonde verschillen gaan vooral over de manier *waarop*

jongens en meisjes vaardigheden ontwikkelen en uitvoeren en niet om het verschil in *wat* ze kunnen (Gravesteijn & Diekstra, 2013).

Zoals eerder genoemd groeit de prefrontale cortex tot het 25^e levensjaar. Volgens Jolles (2011) zijn de delen die als laatst gerijpt zijn, verantwoordelijk voor de complexere vormen van planning. De executieve functies zijn nog vol op in ontwikkeling. Deze ontwikkeling gaat bij jongens minder snel dan bij meisjes (Marechal-van Dijken, de Loor, Vliegthart & Sanders, 2012).

2.5 Deelconclusies

Uit de probleemanalyse zijn verschillende aangrijpingspunten waar het verdere onderzoek op gericht werd, naar voren gekomen. Zoals eerder beschreven werd er in dit onderzoek gericht op de factoren geslacht en motivatie. Daarnaast speelt instructie van de leraar een grote rol bij het plannen en organiseren. Afgezien van school, was de rol van de ouders een factor waar dit onderzoek op gericht werd. De ouders kunnen namelijk een grote rol spelen bij het plannen en organiseren. Tot slot werden de executieve functies gekozen als theoretisch kader. Vanuit dit oogpunt werd er bekeken welke vaardigheden de leerlingen al bezitten ten aanzien van het plannen en organiseren van hun schoolwerk.

2.6 Probleemstelling (doel- en vraagstelling voor praktijkonderzoek; definitie van begrippen)

Doelstelling:

Het KGC inzicht geven in de behoeften die de 7^e klassen momenteel hebben met betrekking tot het plannen en organiseren van hun schoolwerk, zodat zij hier in de toekomst op in kunnen spelen.

Onderzoeksvraag:

Welke factoren, op micro en meso niveau, hebben invloed op het plannen en organiseren van het schoolwerk van de leerlingen van de 7^e klassen van het KGC?

Begripsdefiniëring

Micro niveau: een microsysteem is het geheel van relaties tussen een jeugdige en zijn omgeving in een bepaalde setting. Het gezin is het belangrijkste microsysteem van een kind (Eldering, 2006). Tijdens dit onderzoek werd de invloed die de directe omgeving van de leerlingen op hen uitoefent met betrekking tot het plannen en organiseren van hun schoolwerk bekeken. Er werd gekeken naar de kind factoren en de thuissituatie van de leerlingen.

Meso niveau: het geheel van microsystemen waarvan een jeugdige deel uitmaakt wordt mesosysteem genoemd (Eldering, 2006). Dit onderzoek werd gericht op de schoolomgeving en de medeleerlingen van de 7^e klassers van het KGC.

Factoren: een omstandigheid die invloed op iets uitoefent (van Dale, 2014). In dit onderzoek werden factoren uit de micro en meso omgeving van de leerlingen bedoelt die invloed hebben op het plangedrag van deze leerlingen.

Schoolwerk: ook wel 'huiswerk' genoemd. Dit zijn taken voor school, die leerlingen thuis moeten uitvoeren (Nederlands woordenboek, z.d.). Dit onderzoek heeft zich op zowel leer- als maakwerk gericht.

Plannen: de vaardigheid om een plan te maken om een doel te bereiken of een taak te voltooien. Hierbij gaat het er ook om te beslissen wat belangrijk is en wat niet (stellen van prioriteiten) (Guare, Dawson & Guare, 2013, p.45).

Organiseren: het vermogen om je spullen en materialen op orde te hebben (organiseren en beheren) (Guare, Dawson & Guare, 2013, p.45).

Deelvragen:

1. Welke specifieke vaardigheden (executieve functies) bezitten de leerlingen uit de 7^e klassen van het KGC, die het kunnen plannen en organiseren van hun schoolwerk bevorderen?
2. Welke factoren motiveren de leerlingen van de 7^e klassen om hun schoolwerk te maken/leren?
3. Welke verschillen zijn er tussen jongens en meiden van de 7^e klassen te zien in het plannen en organiseren van het schoolwerk?
4. Welke invloed hebben docenten van de 7^e klassen op het plannen en organiseren van het schoolwerk van de leerlingen?
5. Welke invloed hebben ouders van de leerlingen van de 7^e klassen op het plannen en organiseren van het schoolwerk van hun kinderen?

Hoofdstuk 3: Methode van onderzoek

3.1 Onderzoeksbenadering

Er werd als onderzoeksvorm gekozen voor kwalitatief onderzoek. Kwalitatief onderzoek is een vorm van onderzoek waarbij interpretatie een rol speelt. Empirische gegevens worden op een systematische en controleerbare wijze verzameld, geanalyseerd en gecontroleerd. De onderzoekers doen zelf deze waarnemingen en interpreteren deze in het licht van de onderzoeksvraag (Plochg & Zwieten, z.d.). De uitkomsten konden slechts gegeneraliseerd worden naar alle 7^e klassen van het KGC, maar niet naar de overige leerlingen van andere klassen. Het onderzoek richtte zich op de beleving van de betrokkenen (docenten, leerlingen & ouders). Er werd gekozen voor kwalitatief onderzoek, omdat er dan dieper in kon worden gegaan op alle factoren die meespelen bij het probleem.

3.2 Participanten

Alle eenheden waarover uitspraak wordt gedaan in een onderzoek worden door Verhoeven (2014) populatie genoemd. In dit onderzoek werden verschillende participanten bevraagd. Hieronder volgt een nadere beschrijving van de gekozen populatie voor dit onderzoek:

Leerlingen: hiermee werden in dit onderzoek alle 140 leerlingen van de 7^e klassen van het KGC bedoelt. Deze eenheid werd als belangrijkste eenheid beschouwd. Het onderzoek was onder andere gericht op hoe de verschillende leerlingen omgingen met het plannen en organiseren van hun schoolwerk en hoe het probleem door hen werd beleefd.

Docenten: hiermee werden in dit onderzoek de docenten/mentoren van de 7^e klassen van het KGC bedoelt. Deze eenheid is nauw betrokken bij de leerlingen en hun plan- en organiseer vaardigheden. Zij hebben invloed op het aanleren van deze vaardigheden. Om dieper op de situaties in te kunnen gaan, is ervoor gekozen om alle docenten van de vreemde talen te observeren en per klas een docent die hoofdonderwijs geeft.

Ouders: hiermee werden in dit onderzoek alle ouders (ongeveer 140, per leerling werd 1 ouder bevraagd) van de leerlingen van de 7^e klassen bedoelt. Aangezien het om een kwalitatief onderzoek ging, was het van belang om zicht te krijgen op een deel van de thuissituatie van de leerlingen. Om dieper op de situaties in te kunnen gaan is ervoor gekozen om de ouders te bevragen aan de hand van een enquête.

Respons: van de 140 leerlingen waren er uiteindelijk 131 die hebben deelgenomen aan de groepsinterviews. Van de 140 geënquêteerde ouders hebben er 89 gereageerd. Van de tien geplande observaties zijn er negen uitgevoerd. Zie bijlage 2.2 en 2.3 voor de planning voor de groepsinterviews en het rooster voor de observaties.

3.3 Procedure van onderzoek en meetinstrumenten

Onderzoeksmethoden en participanten

In deze paragraaf zullen de keuzes voor de onderzoeksmethoden en de gekozen participanten onderbouwd worden. Per deelvraag werd er gekozen voor verschillende onderzoeksmethoden en dataverzamelvormen. Er werden enquêtes afgenomen, groepsinterviews gedaan en observaties uitgevoerd. Zie bijlage 3 voor het overzicht van deze keuzes.

Onderbouwing onderzoeksmethoden

Groepsinterview (zie bijlage 4): meerdere leerlingen werden tegelijk geïnterviewd tijdens een groepsinterview. Deze gesprekken hadden tot doel om de verschillende meningen en belevingen van leerlingen te peilen. Om aan te sluiten bij de belevingswereld van de leerlingen, werd ervoor gekozen om interactieve en creatieve groepsgesprekken te voeren. Tijdens zo'n groepsinterview kunnen verschillende thema's besproken worden. Belangrijke thema's uit dit onderzoek waren de executieve functies, de motivatie, verschillen tussen jongens en meiden, de invloed van ouders en de invloed van docenten.

Er is voor gekozen om de leerlingen in 2 groepen (jongens/meisjes) mindmaps te laten maken over hun motivatie. De antwoorden zijn vervolgens onderverdeeld onder categorieën die zijn opgesteld vanuit de literatuur van Nelis & van Sark (2012).

Daarnaast werden er stellingen voorgelegd aan de leerlingen. Deze stellingen waren gericht op de executieve functies die zijn gebaseerd op de theorieën van Guare, Dawson & Guare (2013). De 4 overige stellingen en de vragen op de post-its waren gericht op deelvraag 4 en 5 (zie bijlage 4).

Observatie (zie bijlage 5): om een beeld te vormen van de manier waarop de docenten instructie geven aan de 7^e klassen, werd er in dit onderzoek gekozen om tijdens de lessen te observeren. Er werden vijf observatiemomenten gepland tijdens het hoofdonderwijs en vijf observatiemomenten tijdens de vreemde talen. Het ging hierbij om directe, niet participerende observaties (Verhoeven, 2014).

De stappen die docenten dienen te volgen met betrekking tot het opgeven van het huiswerk zijn door het KGC opgesteld. Deze zijn ter sprake gekomen tijdens gesprekken met de opdrachtgever.

Enquêtes (zie bijlage 6): tijdens dit onderzoek werden de ouders bevraagd aan de hand van enquêtes. Er werd gekozen voor enquêtes omdat hiermee een groot aantal ouders in een korte tijd benaderd kon worden.

Inhoudelijke aspecten: er werd gevraagd naar de relatie, de gezinssamenstelling en het aantal uren dat de ouders per week werken, om een beeld te vormen van de thuissituatie. Uit

gesprekken met mentoren bleek dat de thuissituatie een grote rol speelt bij het plannen en organiseren van het schoolwerk. Er werd daarnaast naar de gemaakte afspraken gevraagd om deelvraag 5 te beantwoorden. De motivatiefactoren zijn opgesteld vanuit de literatuur van Nelis & van Sark (2012). De stellingen met betrekking tot de executieve functies zijn gebaseerd op de theorieën van Guare, Dawson & Guare (2013).

Onderbouwing keuze participanten

Deelvraag 1

Om de executieve functies van de leerlingen zo uitgebreid mogelijk te beschrijven, werd er gebruik gemaakt van brontriangulatie. De leerlingen en de ouders werden bevraagd over hetzelfde onderwerp, namelijk de executieve functies die de leerlingen bezitten. Er werd gekozen om de ouders hierover te bevragen omdat zij vanwege hun nabije betrokkenheid, zicht hebben op de vaardigheden van hun kinderen. De leerlingen werden hierover bevraagd om te toetsen welke vaardigheden zij bij zichzelf terugzien. Literatuur over de executieve functies van Guare, Dawson en Guare (2013) werd gebruikt om de meetinstrumenten te ontwikkelen.

Deelvraag 2

Om zicht te krijgen op de factoren die meespelen rondom motivatie, is er gekozen voor het doen van groepsinterviews met de leerlingen van de 7^e klassen. Er werd gekozen om tijdens het maken van de mindmaps met de leerlingen in gesprek gegaan, omdat zij het beste kunnen aangeven wat hen wel of niet motiveert en hoe dat komt. Om een zo compleet mogelijk beeld te schetsen over de factoren die meespelen bij de motivatie van de leerlingen, werd er ook voor gekozen om ouders hierover te bevragen. Door vanuit verschillende perspectieven de factor motivatie te bekijken is er gezorgd voor brontriangulatie. Ouders zien thuis direct wat hun kinderen motiveert om aan school te werken. Om die reden waren zij een belangrijke informatiebron voor deze vraag. Literatuur van Nelis & van Sark (2012) heeft ons geholpen om kaders te bieden aan de term motivatie. Deze zullen worden gebruikt bij het opstellen van de enquête.

Deelvraag 3

Tijdens het analyseren van de resultaten van de groepsgesprekken met de leerlingen, konden de uitkomsten van jongens en meiden met elkaar vergeleken worden. Daaruit konden we eventuele verschillen opmerken en vergelijken met de literatuur.

Deelvraag 4

Er worden op het KGC verschillende manieren gehanteerd om instructies over het huiswerk te geven. Om een beter beeld van te vormen van welke invloed de docenten hebben op het plannen en organiseren, werd er gekozen om een aantal instructiemomenten van

verschillende leerkrachten te observeren. Er werd gekozen om 5 docenten te observeren tijdens het hoofdonderwijs (1 observatie per klas), en 5 docenten van de vreemde talen. Tijdens de gesprekken met mentoren in het vooronderzoek kwam naar voren dat de leerlingen moeite hadden met de vreemde talen. Daarnaast werd er gekozen om het hoofdonderwijs te observeren omdat dit afwijkt van het reguliere onderwijs.

Er werd naar de beleving van de leerlingen gevraagd tijdens de groepsgesprekken. De manier waarop leerlingen de instructies over het huiswerk ervaren, was belangrijke informatie om het onderzoeksdoel te kunnen realiseren. Door zowel literatuuronderzoek te doen, observaties en groepsinterviews uit te voeren over hetzelfde onderwerp, werd er gebruik gemaakt van brontriangulatie.

Deelvraag 5

Om een zo duidelijk en eenduidig mogelijk beeld te vormen van de invloed die ouders hebben op het plannen en organiseren van de leerlingen, werden zowel de leerlingen als de ouders bevraagd. Ouders werden bevraagd naar welke invloed en welke rol zij denken te hebben op het plannen en organiseren van het schoolwerk van hun kinderen. De leerlingen werden bevraagd over hoe zij de invloed van de ouders ervaren. Verschillende informatiebronnen die gebruikt zijn bij het beantwoorden van deze vraag, zorgen voor brontriangulatie.

3.4 Analyse

Tijdens de analysefase werd de verzamelde data zodanig geordend dat de onderzoeksvraag en deelvragen beantwoorden konden worden (Donk & Lanen, 2011). De data werd op verschillende manieren geanalyseerd:

Enquêtes: de enquêtes werden via internet afgenomen. Er is gekozen voor het digitale enquête programma Student&Onderzoek.be. Hiermee konden de resultaten makkelijk worden verzameld en geanalyseerd.

Groepsinterview: de antwoorden op de stellingen werden tijdens de interviews geturfd door een van de onderzoekers. De mindmap werd door de leerlingen (meisjes en jongens apart) op papier ingevuld. De antwoorden werden achteraf door de onderzoekers in categorieën opgedeeld en geanalyseerd. De antwoorden die de leerlingen gaven op de post-its, werden ook onderverdeeld in categorieën.

Observatie: observaties werden door de onderzoekers gedaan aan de hand van een observatieschema waarmee werd geobserveerd in welke mate of hoe intens iets voorkwam (Donk & van Lanen, 2011). Hierbij werd er in dit onderzoek gericht op de huiswerkinstructie

en de reactie van de klas.

3.5 Betrouwbaarheid en validiteit

Wanneer je datgene onderzoekt wat je wil onderzoeken, spreken Donk & van Lanen (2011) over validiteit. Er zijn verschillende vormen van validiteit te noemen die zijn gebruikt. Er was sprake van democratische validiteit en dialogische validiteit omdat er met belanghebbende partijen overleg heeft plaatsgevonden voorafgaande aan en tijdens het onderzoek. Er vonden meerdere gesprekken met de opdrachtgever plaats om het onderzoeksonderwerp vast te stellen. Vervolgens werd in overleg met de opdrachtgever bepaald welke onderzoeksactiviteiten gedaan konden worden tijdens het vooronderzoek. Docenten werden op de hoogte gesteld middels een door de onderzoekers opgesteld bericht waarin zij zichzelf voorstelden. Het onderzoeksproces werd daarna kritisch gevolgd door de opdrachtgever en docenten via persoonlijke gesprekken en contact via de mail.

Betrouwbaarheid betekent dat wanneer het onderzoek zou worden herhaald of door een andere onderzoeker zou worden uitgevoerd, dit dezelfde onderzoeksresultaten zou opleveren (Donk & van Lanen 2011).

Om een hoge validiteit en betrouwbaarheid na te streven werd er triangulatie toegepast. Er was sprake van brontriangulatie omdat er data via verschillende respondenten werd verzameld (leerlingen en ouders) om dezelfde vraag te beantwoorden. Ook is er gebruik gemaakt van methodische triangulatie omdat informatie via verschillende dataverzamelmethodeën is verkregen (enquêtes, observaties, (groeps)interviews). Tot slot werd er gebruik gemaakt van onderzoekerstriangulatie. Er waren twee onderzoekers betrokken bij het proces, die beiden aanvullingen hebben gedaan vanuit hun eigen perspectief. Beide onderzoekers observeerden tegelijkertijd dezelfde situatie aan de hand van dezelfde observatiecriteria. De ingevulde observatieschema's zijn naderhand naast elkaar gelegd om te analyseren. Het praktijkonderzoek werd zo uitgevoerd dat de resultaten zo betrouwbaar en valide mogelijk waren. De enquêtes werden getest onder medestudenten en voorzien van feedback. Daarnaast werden de enquêtes voorzien van feedback door de begeleider en door de opdrachtgever. De observaties werden op structurele wijze uitgevoerd. Het schema werd voorafgaande aan de observaties voorzien van feedback door de begeleider, medestudenten en de opdrachtgever. Specifieke observatieonderwerpen die een bijdrage leveren aan het beantwoorden van de deelvraag, werden in een observatieschema geturfd. De groepsinterviews werden van tevoren gestructureerd en de resultaten werden achteraf in categorieën vanuit de literatuur opgedeeld. Ook deze werden ter controle gestuurd naar de begeleider.

Draagvlak:

Draagvlak wil zeggen dat een nieuw idee of andere aanpak binnen de organisatie wordt geaccepteerd (de Steven, z.d.). Om draagvlak te creëren binnen dit onderzoek hebben er gesprekken plaatsgevonden met verschillende betrokkenen. Met name met de opdrachtgever heeft er overleg plaatsgevonden over belangrijke beslissingen. Om ervoor te zorgen dat het onderzoek binnen het team van docenten werd gedragen zijn de onderzoekers aangesloten bij teamvergaderingen en in gesprek gegaan met de docenten. Draagvlak voor het eindproduct werd gecreëerd door het concept product voor te leggen aan de docenten en aan de opdrachtgever. Vervolgens werd het onderzoek en het eindproduct gepresenteerd tijdens de teamvergadering op het KGC.

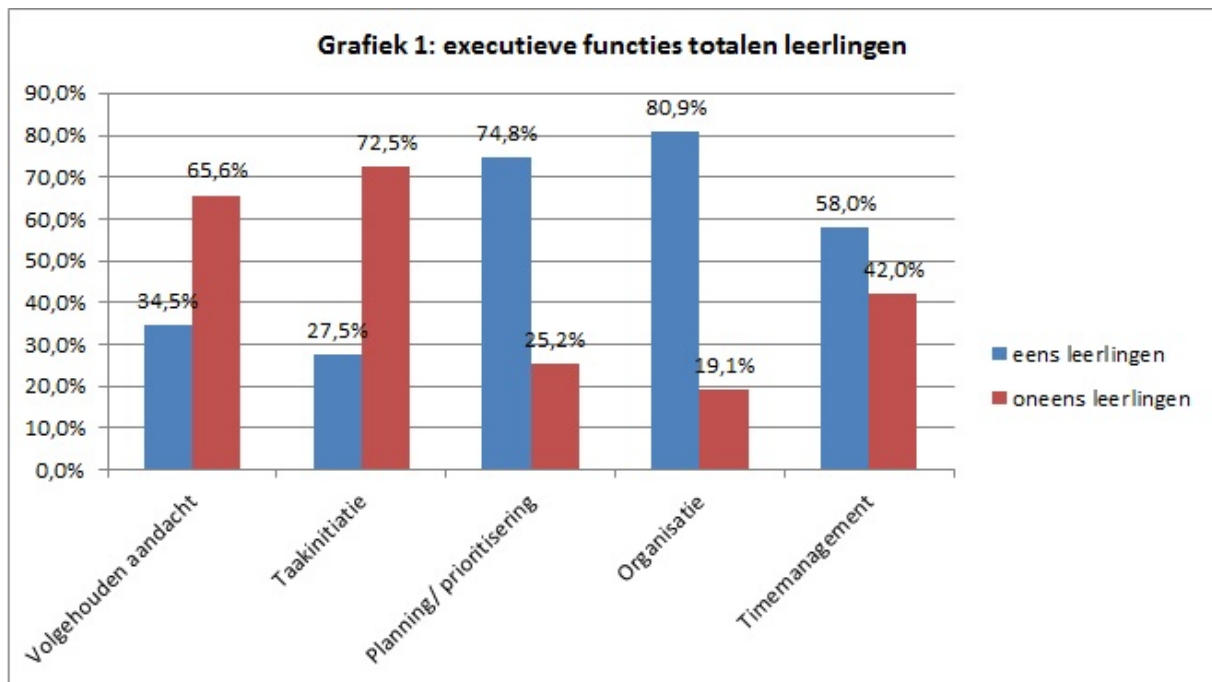
Om de ouders te informeren over ons onderzoek en om ze voor te bereiden op de enquête die onder de ouders zou worden verspreid, presenteerden wij ons onderzoek op de ouderavond op 9 maart 2015.

Hoofdstuk 4: Resultaten

In dit hoofdstuk worden de onderzoeksresultaten uitgewerkt. Per deelvraag staan de uitkomsten van de enquêtes, de groepsinterviews en de observaties beschreven. De enquêtes zijn naar ongeveer 140 ouders verstuurd. Uiteindelijk zijn er 89 enquêtes ingevuld wat neerkomt op een respons van 63,6%. Aan de groepsinterviews hebben 131 leerlingen deelgenomen. Er zijn 9 verschillende docenten geobserveerd voor de huiswerkinstructie. Dit waren docenten die hoofdonderwijs of vreemde talen gaven aan de 7^e klassen.

1. Welke specifieke vaardigheden (executieve functies) bezitten de leerlingen uit de 7^e klassen van het KGC, die het kunnen plannen en organiseren van hun schoolwerk bevorderen?

De resultaten op deze deelvraag zijn verkregen uit de groepsinterviews met de leerlingen en de enquêtes die zijn afgenomen onder de ouders. Allereerst zullen de uitkomsten op de stellingen uit de groepsinterviews worden beschreven. In grafiek 1 worden de gegevens weergegeven.

Bron: groepsinterviews leerlingen 7e klassen – stellingen, 2015 (bijlage 4.2)

Volgehouden aandacht: in grafiek 1 is te zien dat van de 131 leerlingen 65,6% zich niet bezig kunnen houden met één schooltaak zonder zich met andere zaken bezig te houden zoals bijvoorbeeld mobiele telefoon, computer, tv, of andere omgevingsaspecten.

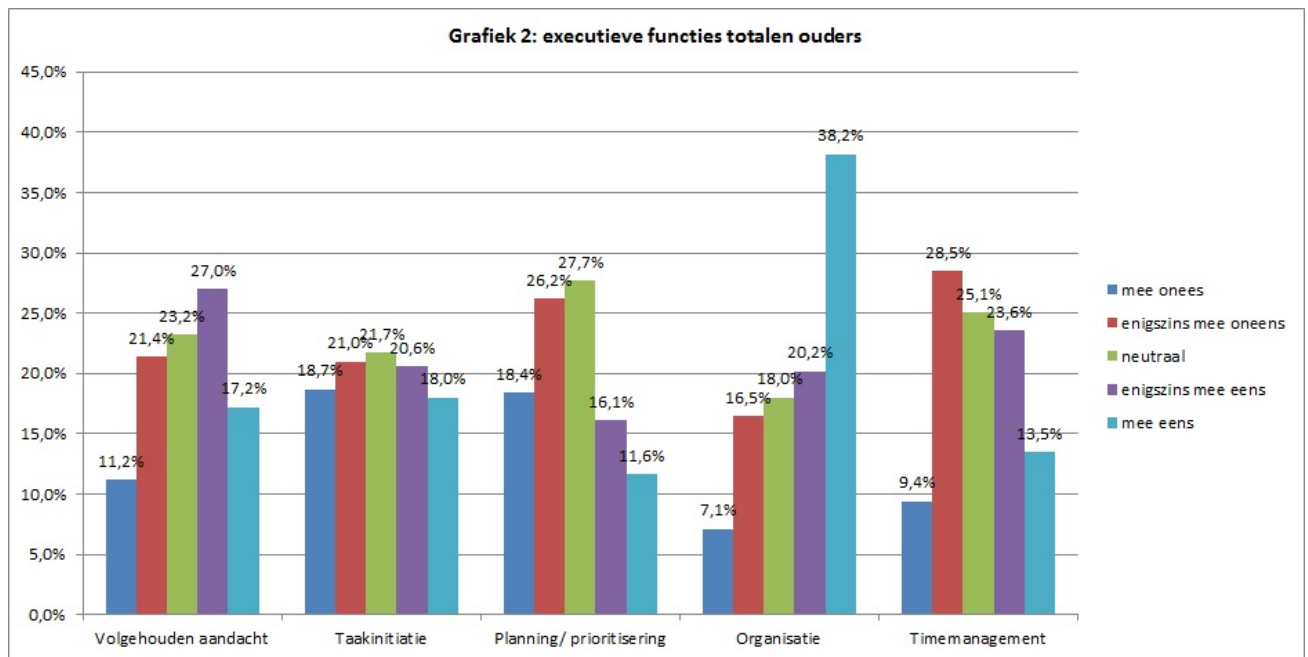
Taakinitiatie: 72,5% van de leerlingen heeft er moeite mee om met een leuke activiteit te stoppen om aan hun schoolwerk te beginnen.

Planning/prioritisering: 74,8% van de leerlingen heeft aangegeven dat zij er geén moeite mee hebben om grote opdrachten te plannen (bepalen wat het eerst moet gebeuren, wat daarna moet gebeuren, enz).

Organisatie: van het totaal aantal leerlingen zegt 80,9% een vaste plek te hebben om zijn/haar schoolspullen op te bergen.

Timemanagement: 58,0% geeft aan zich aan een gemaakte planning te kunnen houden.

In de enquête die is verspreid onder de ouders zijn dezelfde categorieën (executieve functies) aangehouden als bij de leerlingen. Bij de ouders zijn er per executieve functie 3 stellingen opgesteld (bijlage 4.2). De keuzeoptyes voor de stellingen waren: mee oneens – enigszins mee oneens - neutraal – enigszins mee eens - mee eens

Bron: enquêtes ouders leerlingen 7^e klassen, 2015 (bijlage 6)

Van de 3 stellingen die per executieve functie zijn gesteld, zijn de gemiddelden genomen en in grafiek 2 verwerkt.

Volgehouden aandacht: van de 89 ouders geeft 27,0% aan het er enigszins mee eens te zijn dat hun kind de executieve functie volgehouden aandacht beheerst.

Taakinitiatie: bij deze executieve functie liggen de percentages dicht bij elkaar. De gemiddelden van alle antwoorden variëren van 18,0%-21,7%.

Planning/prioritering: de twee hoogste percentages bij deze executieve functies zijn: 26,2% die het er enigszins mee oneens zijn en 27,7% die neutraal zijn. Dit zijn de twee percentages die boven de andere antwoorden uitkomen.

Organisatie: bij de executieve functie organisatie geeft 38,2% van de ouders aan het er mee eens te zijn dat hun kind de executieve functie organisatie beheerst.

Timemanagement: bij de executieve functie timemanagement wordt er door 28,5% van de ouders aangegeven dat ze het er enigszins mee oneens zijn dat hun kind dit beheerst.

2. Welke factoren motiveren de leerlingen van de 7^e klassen om hun schoolwerk te maken/leren?

De leerlingen hebben een mindmap gemaakt waarop ze hebben beschreven wat hen motiveert of zou motiveren om hun schoolwerk te maken. Er zijn verschillende categorieën gemaakt van de antwoorden die de leerlingen hebben opgeschreven. In tabel 1 worden per categorie de meest voorkomende voorbeelden beschreven. Onder een van de vier categorieën die onder extrinsieke motivatie vallen, hebben de leerlingen niets ingevuld. Dit is de categorie welbevinden op school. Verder is er door de meisjes 1 factor ingevuld bij de

categorie waardering en het respect van anderen. Voor de volledig uitwerking van de mindmaps zie bijlage 4.1.

Tabel 1: motivatiefactoren beschreven door leerlingen

Categorieën	Motivatiefactoren	
<u>Intrinsieke motivatie</u>	Jongens	Meisjes
1. Plezier beleven aan het maken/leren van zijn/haar schoolwerk	Leuke opdrachten, het leren zelf,	Het is leuk om nieuwe dingen te leren, dingen beter kunnen, er blij van worden, het begrijpen.
2. Nieuwsgierigheid/interesse voor een bepaald(e) vak(ken)	Een leuk vak, meer creativiteit,	Een leuke les, huiswerk in een creatieve vorm (film, liedje, spel), geen nutteloze opdrachten, weinig herhaling.
3. Succeservaringen		Aan een bepaalde tijd houden en het dan ook doen, vooruit werken, eindresultaat, trots dat het af is, lekker in je vel.
4. Toekomstperspectief (bepaalde baan of opleiding voor ogen)	Voor een goede toekomst, een goede baan, havo/vwo doen, anders blijf je zitten, niet arm worden.	Een goede toekomst, later meer tijd voor leuke dingen, een goede/leuke opleiding, een goede baan, vwo/havo doen.
5. Hoge cijfers	Belangrijk om goede cijfers te halen.	Het is leuk om goede cijfers terug te krijgen, betere cijfers halen, ik wil geen onvoldoendes.
<u>Extrinsieke motivatie</u>		
6. Waardering en respect van anderen		De slimste van de klas zijn.
7. Het goed willen doen/aan de verwachtingen van anderen willen voldoen	Schuldgevoel, straf, boze ouders, boze docenten, omdat het moet, geen zin in gezeur.	Boze docenten, ouders niet willen teleurstellen, geen zin in gezeur, omdat het moet, graag goed willen doen.
8. Aanmoediging/positieve feedback van hun omgeving (thuis, school etc.)	Een aardige/leuke docent, een motiverende docent, goede uitleg.	Een vrolijke docent, familie, vriendjes, trotse ouders/familie, helpende ouders, geen teleurgestelde ouders willen.
9. Welbevinden op school (met plezier naar school gaan).		/
10. Beloning	Een beloning, elektronica (mobiel, pc, youtube, tv), voedsel, geld, slapen, niets aan je hoofd, de vrijheid erna, iets leuks willen doen, vakantie.	Rust, weekend, vrije tijd, vakantie, de vrijheid daarna, niks aan je hoofd, slapen, trainen, voldoening, elektronica (mobiel, pc, youtube, tv), voedsel.
<u>Overige</u>	Minder huiswerk, huiswerk op school maken, kleinere toetsen, minder uren, muziek, studiebegeleiding.	Agenda, muziek, plannen, op tijd beginnen, meer tijd voor huiswerk, het is meestal handig, genoeg tijd hebben, werk moet op school blijven.

Bron: groepsinterviews leerlingen 7^e klassen – mindmaps, 2015 (bijlage 4.1)

Uit de enquêtes die de ouders hebben ingevuld kwam naar voren dat het welbevinden 49 keer genoemd werd. De nieuwsgierigheid van de leerlingen werd 48 keer genoemd. De hoge

cijfers werden 32 keer genoemd en de waardering en het respect van andere werd 33 keer genoemd. Voor de volledige uitwerking van de ingevulde enquêtes zie bijlage 6.

Tabel 2: motivatiefactoren gescoord door ouders

<u>Intrinsieke motivatie</u>	Totalen:
1. Plezier beleven aan het maken/leren van zijn/haar schoolwerk	42
2. Nieuwsgierigheid/interesse voor een bepaald(e) vak(ken)	48
3. Succeservaringen	44
4. Toekomstperspectief (bepaalde baan of opleiding voor ogen)	44
5. Hoge cijfers	32
<u>Extrinsieke motivatie</u>	
6. Waardering en respect van anderen	33
7. Het goed willen doen/aan de verwachtingen van anderen willen voldoen	36
8. Aanmoediging/positieve feedback van hun omgeving (thuis, school etc.)	29
9. Welbevinden op school (met plezier naar school gaan).	49

Bron: enquêtes ouders, 2015 (bijlage 6)

Ouders hebben in de enquête een top 4 opgesteld van welke factoren hun kind het meest motiveert. In tabel 3 is te zien hoe vaak elke factor op welke plek kwam te staan. Zo kwam de factor ‘plezier beleven aan het maken/leren van zijn/haar schoolwerk’ 19 keer op nummer 1. De tweede factor, nieuwsgierigheid/interesse voor een bepaald(e) vak(ken), stond 28 keer op nummer 2. Op nummer drie werd 11 keer voor het toekomstperspectief gekozen en 18 keer voor de factor succeservaringen. Op nummer 4 stond de factor over het welbevinden van de kinderen 13 keer. Voor de volledige uitwerking van de ingevulde enquêtes zie bijlage 6.

Tabel 3: motivatiefactoren gescoord door ouders

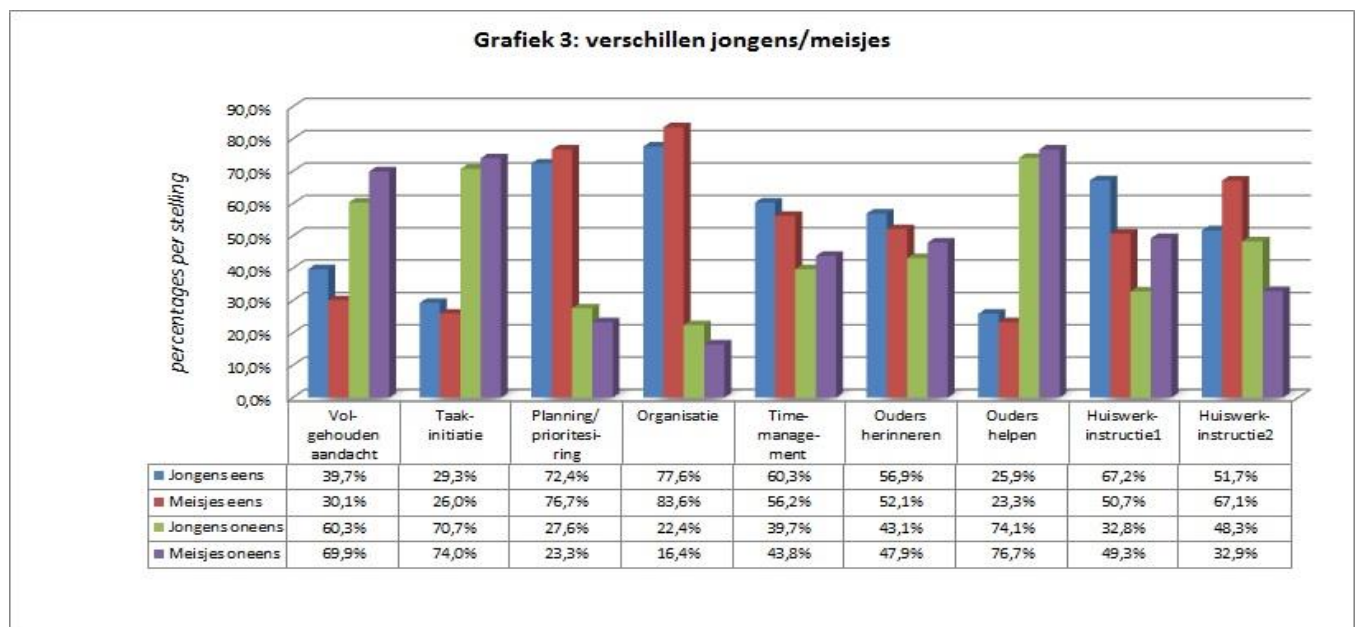
Top 4	1	2	3	4
<u>Intrinsieke motivatie</u>				
1. Plezier beleven aan het maken/leren van zijn/haar schoolwerk	19	12	7	4
2. Nieuwsgierigheid/interesse voor een bepaald(e) vak(ken)	9	28	9	2
3. Succeservaringen	10	11	18	5
4. Toekomstperspectief (bepaalde baan of opleiding voor ogen)	6	6	19	13
5. Hoge cijfers	10	6	10	5

Extrinsieke motivatie				
6. Waardering en respect van anderen	11	2	14	7
7. Het goed willen doen/aan de verwachtingen van anderen willen voldoen	8	11	8	9
8. Aanmoediging/positieve feedback van hun omgeving (thuis, school etc.)	6	11	3	8
9. Welbevinden op school (met plezier naar school gaan).	10	2	1	36

Bron: enquêtes ouders, 2015 (bijlage 6)

3. Welke verschillen zijn er tussen jongens en meiden van de 7^e klassen te zien in het plannen en organiseren van het schoolwerk?

Tijdens de groepsinterviews werden de leerlingen een aantal stellingen voorgelegd. De gegevens en de verschillen tussen jongens en meisjes, zijn in grafiek 3 weergegeven.

Bron: groepsinterviews leerlingen 7^e klassen – stellingen, 2015 (bijlage 4.2)

In grafiek 3 is te zien dat de percentages van de antwoorden op de stellingen van zowel de jongens als van de meisjes op dezelfde antwoorden het hoogst waren. Er zal een voorbeeld worden gegeven om dit te verduidelijken. Bij de executieve functie 'volgehouden aandacht' is te zien dat het hoogste percentage jongens en meisjes het 'oneens' zijn met deze stelling. Dit is ook bij alle andere stellingen terug te zien in grafiek 3.

De leerlingen maakten tijdens de groepsinterviews mindmaps over wat hen motiveert om hun schoolwerk te maken/leren. De meisjes en de jongens maakten apart van elkaar een mindmap. De meisjes benoemden een aantal factoren bij de categorie succeservaringen als motiverend, de jongens deden dit niet. Ook noemden de jongens geen aspect dat hen motiveert onder de factor waardering en respect van anderen (zie tabel 1). De meisjes gaven

hier aan dat zij 'de slimste van de klas' wilden zijn. Voor de volledig uitgewerkte mindmaps zie bijlage 4.1.

4. Welke invloed hebben docenten van de 7^e klassen op het plannen en organiseren van het schoolwerk van de leerlingen?

Om deze deelvraag te beantwoorden, zijn er verschillende observaties gedaan. De klassen zijn tijdens het hoofdonderwijs en tijdens een vreemde taal geobserveerd. Er zijn negen docenten geobserveerd, waarvan vier van hen hoofdonderwijs gaven. De overige vijf gaven les in een vreemde taal.

Tabel 4: observatie stappen opgeven huiswerk

Stappen opgeven huiswerk	Ja	Nee
Agenda laten pakken	5 docenten	4 docenten
Huiswerk benoemen	7 docenten	2 docenten
Huiswerk op het bord schrijven	9 docenten	0 docenten
Agenda's van de leerlingen controleren	2 docenten	7 docenten

Bron: observatieschema huiswerkinstructie, 2015 (bijlage 5)

In tabel 4, over de stappen die docenten dienen te volgen bij de huiswerkinstructie, is te zien dat alle docenten het huiswerk op het bord schreven. Van de 9 docenten, benoemden 2 docenten het huiswerk niet. Van alle geobserveerde docenten, controleerden 7 docenten de agenda's van de leerlingen niet.

Tabel 5: reactie van de klas bij de start van de huiswerkinstructie

Er wordt onderling gepraat	8	Het is stil	1
Volgen de instructies niet op	- (3 nvt)	Volgen de instructies wel op	6
Leerlingen letten op de docent	2	Leerlingen zijn op andere omgevingsfactoren gericht	7

Bron: observatieschema huiswerkinstructie, 2015 (bijlage 5)

Er wordt, bij de start van de huiswerkinstructie, bij 8 van de 9 observaties door de leerlingen onderling gepraat. Bij 7 observatiemomenten werd gezien dat de leerlingen op andere omgevingsfactoren gericht waren.

Tabel 6: reactie van de klas tijdens de huiswerkinstructie

Er wordt onderling gepraat	4	Het is stil	5
Volgen de instructies niet op	1 (2 nvt)	Volgen de instructies wel op	6
Leerlingen letten op de docent	6	Leerlingen zijn op andere omgevingsfactoren gericht	3
Leerlingen pakken de agenda	4	Leerlingen pakken geen agenda	5
Er worden veel vragen gesteld (veel is >2)	1	Er worden weinig vragen gesteld	8

Bron: observatieschema huiswerkinstructie, 2015 (bijlage 5)

Bij 6 van de 9 observaties volgen de leerlingen tijdens de huiswerkinstructie de instructies van de docent op. Ook was te zien dat bij 6 lessen de leerlingen op de docent letten. Bij 4 van de 9 lessen pakten de leerlingen de agenda's. Bij 8 observatiemomenten werden er weinig vragen gesteld. Voor de volledig uitgewerkte observatieschema's zie bijlage 5.

Naast observaties hebben de leerlingen een stelling beantwoord met betrekking tot de huiswerkinstructie. 67.2% van de jongens en 50.7% van de meisjes heeft aangegeven dat strenge huiswerkcontroles ervoor zorgen dat zij hun huiswerk af hebben (bijlage 4.2).

Tabel 7: antwoord categorieën hulp van docenten

Categorieën	Jongens	Meisjes	Totalen
Controle (agenda/huiswerk + herinneren)	8	8	16
Minder huiswerk	9	7	16
Duidelijke planners	6	15	21
Helpen bij hw	0	7	7
Tijd in de les	4	8	12
Niks/ze doen het al goed	12	10	22
Studiebegeleiding	5	0	5
Alleen helpen als ik het vraag	0	0	0
Motiveren/leuker maken	1	2	3
Duidelijke instructie	12	15	27
Overige	6	13	19

Bron: groepsinterviews leerlingen 7^e klassen – post-its, 2015 (bijlage 4.3)

Tijdens de groepsinterviews hebben de leerlingen antwoord gegeven op de vraag: hoe zouden jullie docenten jullie nog meer kunnen helpen om je huiswerk te plannen en te maken (bijlage 4.3). In tabel 7 is te zien dat 27 van de 131 leerlingen een duidelijkere instructie willen. Verder geven 21 leerlingen aan dat zij baat zouden hebben bij duidelijke planners.

5. Welke invloed hebben ouders van de leerlingen van de 7^e klassen op het plannen en organiseren van het schoolwerk van hun kinderen?

Van alle ouders die de enquêtes hebben ingevuld, geeft 67,1% aan gehuwd te zijn.

Voornamelijk moeders hebben de enquête ingevuld (80,9%). 56,2% van de ouders werken tussen de 19-38 uur per week (56,2%) of meer dan 38 uur per week (18,0%).

Wat betreft het maken/leren van het schoolwerk heeft 69,7% van de ouders hier afspraken over gemaakt met hun kind. De huiswerkafspraken zijn uiteindelijk onderverdeeld in de volgende categorieën: huiswerkbegeleiding, controle, samen plannen/doornemen/maken, vast tijdstip/schema, zelfstandig/zelf hulp vragen, op de dag dat het wordt opgegeven maken en als laatste nog de categorie overige.

Van de ouders geeft 67,4% ook aan te denken dat hun kind kan meekomen in de klas, dus dat de lesstof wordt begrepen. De keuzeopties die de ouders hierbij hadden waren ja, namelijk..., enigszins, omdat... en niet. De antwoorden die werden gegeven bij de aanvulopties konden worden onderverdeeld in de volgende categorieën: leerproblemen, concentratieproblemen, moeite met plannen/planners/agendavoering en overige. Alle antwoorden kwamen van ouders die enigszins hadden ingevuld en slechts een antwoord kwam van een ouder die ja had ingevuld. De meeste antwoorden die werden gegeven, vallen onder de categorie leerproblemen.

Daarnaast begint 65,2% van de leerlingen over het algemeen zelf aan zijn/haar schoolwerk. De ouders hebben daarnaast een vraag gekregen over hoe lang hun kind per dag zichtbaar en actief bezig is met zijn/haar schoolwerk. Hierbij hadden ze de keuze variërend van minder dan 30 minuten tot meer dan 75 minuten. 32,5 % van de ouders geeft aan dat hun kind 30-45 minuten per dag aan zijn/haar schoolwerk besteedt. Het overgrote deel van de ouders helpt hun kind 1-2 keer per week met zijn/haar schoolwerk (bijlage 6).

Tabel 8: antwoord categorieën hulp van ouders

Categorieën	Jongens	Meisjes	Totalen
Controle (agenda/huiswerk + herinneren)	15	20	35
Minder huiswerk	0	0	0
Duidelijke planners	2	4	6
Helpen bij hw	8	18	26
Tijd in de les	0	0	0
Niks/ze doen het al goed	20	19	39
Studiebegeleiding	4	0	4
Alleen helpen als ik het vraag	1	6	7
Motiveren/leuker maken	2	3	5
Duidelijke instructie	0	1	1

Overige	4	14	18

Bron: groepsinterviews leerlingen 7^e klassen – post-its, 2015 (bijlage 4.3)

Tijdens de groepsinterviews met leerlingen is naar voren gekomen dat de ouders het over het algemeen al goed doen, dit geven 39 leerlingen aan. In tabel 8 is te zien dat 35 leerlingen baat hebben bij controle van het huiswerk en/of de agenda en bij herinnerd worden aan het schoolwerk (bijlage 4.3).

Hoofdstuk 5: Conclusies

In dit hoofdstuk worden per deelvraag conclusies getrokken vanuit het praktijkonderzoek. Deze worden vervolgens gekoppeld aan het literatuuronderzoek. Aan de hand van deze conclusies zal uiteindelijk de hoofdvraag worden beantwoord.

5.1 Beantwoorden hoofd- en deelvragen

1. Welke specifieke vaardigheden (executieve functies) bezitten de leerlingen uit de 7^e klassen van het KGC, die het kunnen plannen en organiseren van hun schoolwerk bevorderen?

Volgehouden aandacht/taakinitiatie: volgens Guare, Dawson & Guare (2013) moet een adolescent die de executieve functie volgehouden aandacht bezit, zich 1 tot 1,5 uur kunnen concentreren op het schoolwerk. In de enquêtes geeft het grootste gedeelte van de ouders aan dat hun kind 30 tot 45 minuten zichtbaar en actief met het schoolwerk bezig is. De leerlingen bezitten deze executieve functie dus niet voldoende. Dit hebben zij zelf ook aangegeven.

Nieuwe interessante dingen zoals social media, videogames en mobieltjes kunnen de functie taakinitiatie belemmeren (Guare, Dawson & Guare, 2013). Leerlingen hebben tijdens de groepsinterviews aangegeven moeite te hebben met het stoppen met een leuke activiteit om aan hun schoolwerk te beginnen. De executieve functie taakinitiatie bezitten zij niet voldoende.

Organisatie: wanneer een puber op de middelbare school zit, wordt er verwacht dat zij zelf leren organiseren (Guare, Dawson & Guare, 2013). Volgens de leerlingen en de ouders bezitten zij deze executieve functie.

Planning/prioritisering: de meeste leerlingen geven aan geen moeite te hebben om grote opdrachten te plannen (en te overzien). Ouders en docenten geven juist aan dat de leerlingen hier wel moeite mee hebben.

Timemanagement: in verhouding geeft de meerderheid van de ouders aan het er enigszins mee oneens te zijn dat hun kind deze executieve functie bezit. De leerlingen geven juist wel aan de functie timemanagement te bezitten. Zowel in het vooronderzoek als tijdens de

groepsinterviews kwam naar voren dat leerlingen vonden dat zij te weinig tijd hadden om hun schoolwerk te maken. Zij gaven aan tijd nodig te hebben voor zichzelf, sociale contacten en/of sporten. Volgens Guare, Dawson & Guare (2013) moeten pubers leren hoe ze mogelijkheden en verplichtingen en leuke en minder leuke activiteiten, in evenwicht kunnen houden. De leerlingen hebben nog moeite om activiteiten zo in te plannen, dat er voldoende tijd over blijft voor het schoolwerk.

Van een aantal van de executieve functies is gebleken dat leerlingen deze anders ervaren dan de docenten en de ouders. Vooral over de functie planning/prioritisering en timemanagement hebben de leerlingen het idee dit te beheersen, in tegenstelling tot hun ouders en docenten. Zoals eerder in dit onderzoek genoemd, zijn de hersenen van de puber nog volop in ontwikkeling en hebben zij begeleiding nodig bij bepaalde processen. Zij zijn bezig met het ontwikkelen van een eigen 'ik' (Nelis & van Sark, 2012). Hierbij is het van belang dat zij kennis krijgen over hun kwaliteiten en valkuilen. De leerlingen van het KGC blijken een nog niet realistisch beeld te hebben wat betreft het bezitten van een aantal executieve functies.

2. Welke factoren motiveren de leerlingen van de 7^e klassen om hun schoolwerk te maken/leren?

Er zijn uiteenlopende factoren die de leerlingen van de 7^e klassen motiveren om hun schoolwerk te maken en te leren. Uit het onderzoek is gebleken dat de leerlingen zowel extrinsiek als intrinsiek gemotiveerd worden. Nelis & van Sark (2012) geven aan dat deze twee vormen van motivatie elkaar voortdurend beïnvloeden. Opvallend is dat de factor toekomstperspectief door de jongens, de meisjes en de ouders als belangrijke motivatie wordt beschouwd. De leerlingen zijn meer met de toekomst bezig dan dat de docenten en de onderzoekers voorafgaande aan het onderzoek hadden verwacht. Daarnaast worden leerlingen gemotiveerd door verschillende vormen van beloning. Mensen variëren onderling en iedereen heeft eigen drijfveren. Het is de uitdaging van zowel ouders als docenten om te helpen om uit te vinden wat hun diepste motivatie is (Nelis & van Sark, 2012). Dit zorgt er namelijk voor dat de leerlingen bewust worden van hun belangrijkste drijfveren en dat zij dus weten waarvoor zij hun schoolwerk maken en leren.

3. Welke verschillen zijn er tussen jongens en meiden van de 7^e klassen te zien in het plannen en organiseren van het schoolwerk?

Executieve functies

Met betrekking tot het bezitten van de executieve functies zijn er weinig tot geen verschillen te zien tussen jongens en meisjes. Dit gaven de leerlingen zelf aan door middel van het beantwoorden van de stellingen. Volgens Jolles (2011) gaat de ontwikkeling van de

executieve functies bij jongens minder snel dan bij meisjes (Marechal-van Dijken et al., 2012). De resultaten uit de praktijk komen niet overeen met de literatuur.

Motivatie

Jongens zijn iets meer gericht op de materiële beloningen dan meisjes. Meisjes noemen meer dan jongens, het belang van trotse ouders, helpende ouders en het niet willen teleurstellen van ouders. Meisjes zijn volgens van der Grift en Woltering (2013) meer bereid dan jongens om zich te schikken naar de verwachtingen van anderen.

Meisjes worden meer gemotiveerd doordat zij het leuk vinden om aan school te werken dan jongens.

Met betrekking tot het bezitten van executieve functies is er geen verschil te zien tussen jongens en meisjes. Bij de motivatiefactoren zijn er een aantal verschillen tussen hen naar voren gekomen.

4. Welke invloed hebben docenten van de 7^e klassen op het plannen en organiseren van het schoolwerk van de leerlingen?

De meerderheid van de leerlingen geeft aan dat strenge huiswerkcontroles ervoor zorgen dat ze hun huiswerk af hebben. Daarnaast kwam er naar voren dat het merendeel van de docenten de agenda's van de leerlingen niet controleert. Carolien Gravesteijn (2013) geeft aan dat leerlingen op de middelbare school, behoefte hebben aan een docent die: grenzen stelt, streng is als het nodig is, rustig blijft en positief is.

Bij de vreemde talen wordt er met verschillende planners gewerkt. De meerderheid van de leerlingen vindt de planners onduidelijk en wil juist met duidelijkere planners werken.

Leerlingen geven daarnaast aan een duidelijkere instructie te willen. Volgens Moraine (2013) vinden leerlingen preview en review prettig. Dit zorgt voor structuur en voorspelbaarheid.

5. Welke invloed hebben ouders van de leerlingen van de 7^e klassen op het plannen en organiseren van het schoolwerk van hun kinderen?

De meerderheid van de ouders heeft duidelijke afspraken met hun kind over het maken van hun schoolwerk. Pubers streven volgens Guare, Dawson & Guare (2013) naar autonomie. Als ouder is het echter niet verstandig om de gehele verantwoordelijkheid bij de puber neer te leggen. Door een effectieve samenwerking te creëren kan de overgang gemaakt worden naar meer autonomie.

De leerlingen hebben er baat bij als hun ouders het huiswerk/de agenda controleren of hen herinneren aan het schoolwerk. Er is gebleken dat het idee dat pubers altijd op ouders terug kunnen vallen, voor een veilig gevoel zorgt. Dit idee wordt wel degelijk door ze gewaardeerd (Guare, Dawson & Guare, 2013).

Het overgrote deel van de ouders van het KGC helpt hun kind 1-2 keer per week met

zijn/haar huiswerk. De leerlingen vinden dat hun ouders het op dit moment over het algemeen goed doen wat betreft de ondersteuning van het plannen/organiseren van het huiswerk.

Eindconclusie

Dit onderzoek wijst uit dat meerdere factoren op micro en meso niveau een rol spelen bij het plannen en organiseren van het schoolwerk van de leerlingen van de 7^e klassen. De vijf executieve functies die nodig zijn voor het plannen en organiseren, bezitten de leerlingen niet volledig. Er is discrepantie waargenomen tussen de visie van leerlingen en die van de docenten en ouders. Vooral over de functie planning/prioritisering en timemanagement hebben de leerlingen het idee dat zij dit beheersen, in tegenstelling tot hun ouders en de docenten. Het blijkt dat de leerlingen niet genoeg inzicht hebben in welke executieve functies zij nog niet genoeg beheersen. Zowel voor leerlingen als voor de docenten is het van belang om te weten in hoeverre iedere leerling bepaalde functies zich al eigen heeft gemaakt en welke zij nog kunnen verbeteren.

Er zijn uiteenlopende factoren die de leerlingen motiveren om hun schoolwerk te maken/leren. Opvallend is dat de factor toekomstperspectief door de jongens, de meisjes en de ouders als belangrijke motivatie wordt beschouwd. Dit was tegen de verwachting van docenten en onderzoekers in. De leerlingen worden daarbij ook gemotiveerd door verschillende vormen van beloning. Om gemotiveerd te blijven, is het belangrijk gebleken dat je weet waarvoor je dingen doet (Nelis & van Sark, 2012). Bewustwording van wat hen het meest motiveert, zorgt ervoor dat zij duidelijker voor ogen hebben wat het belang is van het maken en leren van hun schoolwerk.

Daarnaast blijkt zowel vanuit de literatuur als uit de praktijk dat leerlingen behoefte hebben aan duidelijkheid en structuur in de vorm van onder andere huiswerkcontroles. Bovendien geven de leerlingen zelf aan duidelijkere instructies te willen. Momenteel worden de agenda's niet structureel gecontroleerd door de docenten en zijn er verschillende manieren van huiswerkinstructie geven. De leerlingen hebben er baat bij als zowel de ouders als de docenten het huiswerk/de agenda's controleren of hen herinneren aan het schoolwerk.

5.2 Aanbevelingen voor de praktijk

1. Ondersteuning aan de leerlingen bieden bij het aanleren van de executieve functies

Het feit dat nog niet alle leerlingen van het KGC alle executieve functies onder de knie hebben, betekent niet dat het niet aan te leren is. De school is een geschikte leeromgeving voor het verder ontwikkelen van executieve functies. Bij het

ontwikkelen van zelfstandigheid is begeleiding noodzakelijk. Daarom verdienen plannen, organiseren, reflecteren en andere vaardigheden een plek in het lesprogramma op de middelbare school (Nelis & van Sark, 2012). Een eerste stap om dit te realiseren is om per leerling in kaart te brengen welke executieve functie zij al beheersen en met welke zij nog moeite hebben.

2. Leerlingen inzicht bieden in hun kwaliteiten en valkuilen met betrekking tot de executieve functies

De hersenen van de adolescent ontwikkelen zich nog tot het 25^e levensjaar. Zolang de hersenen nog in ontwikkeling zijn, zal de leerling nog niet altijd even goed kunnen plannen, organiseren, prioriteiten stellen, anticiperen en problemen oplossen. Bij de ene leerling kan dit eerder tot ontwikkeling komen dan bij de ander. Zelfstandig leren moet je leren, zeker als puber zijnde (Nelis & van Sark, 2012). Er is een verschil in de visie van de leerlingen en die van de ouders en docenten over het bezitten van bepaalde executieve functies. De leerlingen bezitten het zelfreflecterende vermogen gericht op de executieve functies dus niet voldoende. Het zich bewust worden van hun kwaliteiten en valkuilen heeft een positief effect op het lerend vermogen (sterk-advies, z.d.).

3. Ervoor zorgen dat leerlingen hun diepste motivatie leren onderzoeken en ontdekken

De leerlingen worden door meerdere factoren gemotiveerd. Hun ouders en zij zelf noemen, tegen verwachting van docenten en onderzoekers in, het toekomstperspectief als een belangrijke motivatie. Docenten zouden de leerlingen kunnen helpen om uit te vinden welke factor hen het meest motiveert en blijft motiveren. Samen met de docenten kunnen de leerlingen aan het begin van de schoolloopbaan hun motivatie in kaart brengen en deze door het jaar heen monitoren. Wanneer de leerlingen zich meer bewust worden van hun motivatie en er zich bewust van blijven, weten zij waarvoor zij hun schoolwerk maken en leren.

4. Duidelijkere en eenduidige instructies (huiswerkinstructies/planners)

De leerlingen hebben aangegeven dat zij baat hebben bij duidelijkheid, met name met betrekking tot de planners en huiswerkinstructies. De agenda's worden echter niet structureel gecontroleerd en er worden verschillende planners voor verschillende vakken gehanteerd. De populairste docenten zijn degenen die duidelijk zijn, maar tegelijkertijd gepassioneerd over hun vak en betrokken bij hun leerlingen (Nelis & van Sark, 2012).

Al eerder in dit onderzoek werd ook het belang van preview en review genoemd. Hiermee wordt bedoelt dat de leerlingen worden voorbereid op de volgende les. Een korte preview van de volgende dag of les, zorgt voor voorspelbaarheid (Moraine, 2013).

5.3 Beperkingen

Groepsinterviews: een aantal aanpassingen zouden wenselijk zijn geweest om de groepsinterviews meer betrouwbaar en valide te maken. Om conclusies te trekken over de executieve functies, hadden er beter drie stellingen per executieve functie gebruikt kunnen worden. Dan zou een gemiddelde hiervan genomen kunnen worden, waardoor er minder snel een vertekent beeld zou worden verkregen.

Voor de vergelijking met de antwoorden van de ouders op dezelfde executieve functies, had er tijdens dit onderdeel beter gebruik kunnen worden gemaakt van dezelfde 5-punts Likertschaal. Uiteindelijk konden de resultaten van de groepsinterviews en de enquêtes dus wel aan elkaar gekoppeld konden worden, maar niet met elkaar vergeleken worden.

Tijdens de groepsinterviews werden de leerlingen een aantal stellingen voorgelegd waarover zij mochten aangeven of zij het ermee eens waren of niet. Waar meer rekening mee had kunnen worden gehouden was het feit dat jongeren tussen de 10 en de 14 het graag goed willen doen in de ogen van hun leeftijdsgenoten. Ze willen bij de groep horen en vooral niet afwijken (Nelis & van Sark, 2012). Dit heeft er voor kunnen zorgen dat zij niet eerlijk antwoord hebben gegeven op de stellingen omdat zij te maken hadden met groepsdruk.

Observaties: om een beter zicht te krijgen op de huiswerkinstructies tijdens de lessen, hadden deze observaties tijdens het vooronderzoek uitgevoerd kunnen worden. Dan kon er tijdens het praktijkonderzoek zelf dieper ingegaan worden op de behoefte van leerlingen met betrekking tot de huiswerkinstructies.

Voor het hoofdonderwijs is er 1 docent minder geobserveerd dan voor de vreemde talen. Dit kwam door de start van een nieuw blok waarin er geen mogelijkheden meer waren om de desbetreffende docent te observeren. Hierdoor en door een roosterwijziging konden niet alle klassen even vaak worden geobserveerd.

Generaliseerbaarheid

In overleg met de opdrachtgever heeft het onderzoek zich uitsluitend gericht op de 7^e klassen van het KGC. Om deze reden zijn de conclusies van dit onderzoek niet te generaliseren naar andere leerjaren binnen het KGC of andere scholen.

5.4 Suggesties voor vervolgonderzoek

Uit de literatuur en de praktijk is gebleken dat de leerlingen behoefte hebben aan structuur en duidelijkheid. Het KGC verlangt van haar leerlingen een zekere mate van zelfstandigheid. Vervolgonderzoek zou gericht kunnen zijn op de vergelijking tussen het KGC en andere scholen met betrekking tot het plannen en organiseren in de 7^e klassen. In hoeverre zijn de leerlingen op andere scholen in staat om hun schoolwerk te plannen en organiseren? Welke good practices zijn er op andere scholen wat zou het KGC hiervan kunnen meenemen?

Literatuurlijst

- 123 test (z.d.). *Vaardigheden*. Geraadpleegd op 3 maart 2015, van <http://www.123test.nl/over-vaardigheden/>
- ANKH. (z.d.). *Klassieke homeopathie Roosendaal en omgeving*. Geraadpleegd op 9 maart 2015, van <http://www.ankh-homeopathie.nl/pagina.php?id=14>
- Botger, E., Nobel, F., & Broek, I. van den. (2006). *Wij willen leren, geef ons ook de kans!* Gedownload op 12 februari 2015, van <http://www.onderwijsconsument.nl/wij-willen-leren-geef-ons-ook-de-kans/>
- Cooper-Kahn, J., & Foster, M. (2014). *Een praktische gids voor leerkrachten, executieve functies versterken op school*. Amsterdam: Hogrefe Uitgevers
- CBO. (z.d.) *Preffi 2.0*. Geraadpleegd op 24 februari 2015, van <http://www.gbkwaliteit.nl/index.cfm?act=esite.tonen&pagina=1>
- De Steven een-op-een coaching. (z.d.). *Draagvlak creëren binnen uw team of organisatie*. Geraadpleegd op 4 maart 2015, van <http://www.desteven.nl/leerdoelen/leidinggevende-manager/leerdoelen-communicatietraining-leidinggevendenden-managers/draagvlak-creeren-organisatie-team>
- Diekstra, R. & Gravesteyn, C. (2013). *Jongens & Meisjes: Zoek de verschillen?!* Assen: Koninklijke Van Gorcum BV
- Donk, van der. C., & Lanen, B. (2012). *Praktijkonderzoek in zorg en welzijn* (2^e oplage). Bussum: Uitgeverij Coutinho
- Eldering, L. (2006). *Cultuur en opvoeding* (4e druk). Geraadpleegd op 3 maart 2015, van https://books.google.nl/books?id=ETAitgxAZoYC&pg=PA40&lpg=PA40&dq=ecologisch+h+model+bronfenbrenner&source=bl&ots=79xqM5wXdC&sig=DqZpLpT7LMtF4DBxubGzI9_v5fM&hl=nl&sa=X&ei=FLD1VLyJjsb0PMPngbgD&sqi=2&ved=0CEIQ6AEwCA#v=onepage&q=ecologisch%20model%20bronfenbrenner&f=false
- Guare, R., Dawson, P., & Guare, C. (2013). *Slim maar... Help adolescenten hun talenten benutten door hun executieve functies te benutten*. Amsterdam: Hogrefe Uitgevers.
- Karel de Grote College. (z.d.). *Welkom!* Geraadpleegd op 12 februari 2014, van <http://www.kgcnijmegen.nl/>
- Nelis, H., & Sark, Y. van. (2012). *Over de top: haal het beste uit jongeren*. Utrecht/Antwerpen: Kosmos Uitgevers.
- Nelis, H., & Sark, Y. van. (2012). *Puberbrein binnenstebuiten* (11e druk). Utrecht/Antwerpen: Kosmos Uitgevers.
- Kohnstamm, R. (2009). *Kleine ontwikkelingspsychologie: III de puberjaren*. (3^e druk). Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

- Kok, H., Molleman, G., Saan, H., & Ploeg, M. (2005). *Handboek Preffi 2.0: richtlijn voor effectieve gezondheidsbevordering en preventie*. Woerden: NIGZ.
- Marechal- van Dijken, J., Loor, O. de., Vliegenthart, M., & Sanders, M. (2012). *Jongens... aan de slag!* Gedownload op 23 april 2015, van <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2012/03/15/jongens-aan-de-slag.html>
- Moraine, P. (2013). *Aandacht, graag! Leerlingen ondersteunen in het beheersen van alledaagse executieve functies*. Amsterdam: SWP
- Plochg, T., & Zwieten, M.C.B. van. (z.d.). *Kwalitatief onderzoek*. Geraadpleegd op 12 maart 2015, van http://www.myravanzwieten.nl/pdf/pub_artikelen_hoofdstukken/Handboek_Gezondheidszorgonderzoek_H6.pdf
- Ster*k advies. (z.d.). *Zelfreflectie*. Geraadpleegd op 7 mei 2015, van <http://sterk-advies.nl/zelfreflectie>
- Van Dale. (2014). *Betekenis factor*. Geraadpleegd op 3 maart 2015, van http://www.vandale.nl/opzoeken?pattern=factor&lang=nn#.VPW4mLOG_QY
- Van Dale. (2014). *Betekenis huiswerk*. Geraadpleegd op 12 maart 2015, van <http://www.vandale.nl/opzoeken?pattern=huiswerk&lang=nn#.VQGExeE2whQ>
- Van Dale. (2014). *Betekenis motivatie*. Geraadpleegd op 3 maart 2015, van http://www.vandale.nl/opzoeken?pattern=motivatie&lang=nn#.VPW4s7OG_QY
- Van Dale. (2014). *Betekenis instructie*. Geraadpleegd op 3 maart 2015, van http://www.vandale.nl/opzoeken?pattern=instructie&lang=nn#.VPW4prOG_QY
- Van Dale. (2014). *Betekenis schoolloopbaan*. Geraadpleegd op 4 maart 2015, van http://www.vandale.nl/opzoeken?pattern=schoolloopbaan&lang=nn#.VQGUImSG_QY
- Vereniging van vrijescholen. (2013). *Wat maakt de vrijeschool uniek?* Gedownload op 24 februari 2015, van <http://www.vrijescholen.nl/wp-content/uploads/2014/09/Digitale-versie-IDENTITEIT-VAN-DE-VRIJESCHOOL.pdf>
- Vries, de. P., & Pameijer, N. (z.d.). *Ouderbetrokkenheid: een hype?* Geraadpleegd op 3 maart 2015, van <http://wij-leren.nl/ouderbetrokkenheid-hype.php>
- Wat is de vrijeschool. (z.d.). *De praktijk*. Geraadpleegd op 24 februari 2015, van http://www.watisdevrijeschool.nl/De_praktijk.html

Bijlagen

Bijlage 1: Definiëring centrale begrippen

Micro niveau: Het gezin is het belangrijkste microsysteem van een kind. Een microsysteem is het geheel van relaties tussen een jeugdige en zijn omgeving in een bepaalde setting (Eldering, 2006). Tijdens dit onderzoek werd de invloed die de directe omgeving van de leerlingen op hen uitoefent met betrekking tot het plannen en organiseren van hun schoolwerk bekeken. Er werd gekeken naar de kind factoren en de thuissituatie van de leerlingen.

Meso niveau: Het geheel van microsystemen waarvan een jeugdige deel uitmaakt wordt mesosysteem genoemd (Eldering, 2006). Dit onderzoek werd gericht op de schoolomgeving, huiswerkbegeleiding en de medeleerlingen van de 7^e klassers van het KGC.

Factoren: Omstandigheid die invloed op iets uitoefent (van Dale, 2014). In dit onderzoek werden factoren uit de micro en meso omgeving van de leerlingen bedoelt die invloed hebben op het plangedrag van deze leerlingen.

Schoolwerk: Ook wel “huiswerk” genoemd. Dit zijn taken voor school, die leerlingen thuis moeten uitvoeren (van Dale, 2014). Dit onderzoek heeft zich op zowel leer- als maakwerk gericht.

XL Planagenda: Een agenda die de leerlingen van het KGC krijgen wanneer zij moeite hebben met het plannen en organiseren van hun schoolwerk. In deze agenda is voldoende ruimte om schoolwerk vooruit te plannen (F. Schouten, persoonlijke mededeling, 26 november 2014).

Instructie: Een instructie wordt door van Dale (2014) beschreven als een opdracht, een aanwijzing. Binnen dit onderzoek werd met instructie de uitleg van de leerkracht over schoolwerk bedoelt.

Ouderbetrokkenheid: Er wordt gesproken van ouderbetrokkenheid als het gedrag van de ouders laat zien dat zij zich (mede)verantwoordelijk voelen voor de schoolontwikkeling van hun kinderen. Dit gebeurt vooral thuis en levert een bijdrage aan de ontwikkeling en leersucces van kinderen (de Vries, P. & Pameijer, N., z.d.). Dit onderzoek heeft zich gericht op de betrokkenheid van ouders bij het plannen en organiseren van het schoolwerk van de leerlingen.

Magister: Binnen het KGC wordt gebruik gemaakt van Magister. Dit is een administratie- en communicatiesysteem voor scholen. Met dit systeem kan er worden nagegaan hoe iedere leerling er op school voor staat. Ouders kunnen in Magister om enkele gegevens van het kind (of kinderen) in te zien (F. Schouten, persoonlijke mededeling, 3 maart 2015).

Hoofdonderwijs: Wordt ook wel periodeonderwijs genoemd. De eerste uren van de dag krijgen de leerlingen les in de hoofdvakken. Deze worden telkens gedurende een periode van 3 tot 4 weken gegeven. Dit biedt de mogelijkheid om de lesstof te verdiepen (Vereniging van Vrije Scholen, 2013).

Motivatie: Motivatie wordt in van Dale (2014) beschreven als een beweegreden en drijfveer. In dit verslag werd onderzocht welke beweegredenen de leerlingen hebben om hun schoolwerk wel of juist niet maken/leren.

Vaardigheden: Vaardigheden geven aan waar iemand bedreven in is. Deze zijn doorgaans leerbaar (123test, z.d.). De specifieke vaardigheden van de leerlingen die zijn onderzocht, zijn gelinkt aan de executieve functies die beschreven staan in het eerste hoofdstuk.

Schoolloopbaan: Het geheel van schoolopleidingen die je gevolgd hebt of gaat volgen (van Dale, 2014).

Plannen: De vaardigheid om een plan te maken om een doel te bereiken of een taak te voltooien. Hierbij gaat er ook om te beslissen wat belangrijk is en wat niet (stellen van prioriteiten) (Guare, Dawson & Guare, 2013, p.45).

Organiseren: Het vermogen om je spullen en materialen op orde te hebben (organiseren en beheren) (Guare, Dawson & Guare, 2013, p.45).

Bijlage 2

Bijlage 2.1 tijdpad

Maand	Fase	Document/afspraken	Periode	Week
<i>Februari</i>	1	Gesprek opdrachtgever	3	11 februari 11:00
		Samenwerkingscontract		Uiterlijk inleveren vrijdag 13 februari 16:00
		Projectovereenkomst		z.s.m.
		Uploaden concept Plan van Aanpak		Vrijdag 13 februari
		1 ^e Feedbackmoment via facebook		Vrijdag 13 februari
		Carnavalsvakantie		16 t/m 20 februari
		Gesprekken met mentoren + enquêtes leerlingen		25 – 26 februari
<i>Maart</i>		Plan van Aanpak		Uiterlijk inleveren donderdag 5 maart 16:00 Docent + opdrachtgever mailen
		2 ^e Feedbackmoment via facebook		Vrijdag 6 maart
		Onderzoek presenteren op de ouderavond van de 7 ^e klassen + ouders inlichten dat zij ook enquêtes kunnen verwachten		Maandag 9 maart 20:00
		Aansluiten bij teamvergadering over plannen en organiseren binnen de 7 ^e klassen + docenten/mentoren vragen om contactgegevens en aangeven dat we interviews met een aantal van hen willen houden, willen observeren en groepsinterviews willen houden onder de leerlingen		Donderdag 12 maart 17:00
		3 ^e feedbackmoment via facebook Deadline inleveren herschreven Plan van Aanpak		Vrijdag 20 maart
		Inplannen interviews, observaties en enquêtes + presentatie Historie van beroep voorbereiden		Week 3.6
		Ontwerpen onderzoeksinstrumenten		Week 3.7
		Uitvoeren praktijkonderzoek (interviews, gesprekken, observaties en enquêtes)		Week 3.8 t/m 3.10
<i>April</i>		4 ^e feedbackmoment via facebook	3	Vrijdag 3 april (goede vrijdag)
	2	Concept- onderzoeksrapport	3/4	Uiterlijk inleveren maandag 20 april 16:00

	3	Projectresultaat: Product, productverantwoording en implementatieplan	3/4	Week 3.10 t/m 4.5
<i>Mei</i>		Meivakantie	4	4 t/m 8 mei
		Onderzoeksrapport Product Productverantwoording Implementatieplan		Alles inleveren in DIB voor deeltentamen 1: Onderzoeksrapport en projectresultaat in week 4.5, uiterlijk maandag 25 mei 12:00
<i>Juni</i>		Presentatie		Week 4.6 en week 4.7
		Adviesbeoordelingsformulier Toestemmingsformulier		Uiterlijk 1 dag na de presentatie aan beide DIB's toevoegen.
	4	Individuele verantwoording		Week 4.8 Uiterlijk 17 juni voor 12:00 deeltentamen 2 inleveren in DIB

Bijlage 2.2 rooster observaties 7^e klassen

Datum	Tijd	Klas	Docent	Vak	Lokaal
Woensdag 8 april	1 ^e uur: 8:45 – 10:25	7A	KOR	HO Wiskunde	K035
Verplaatst: maandag 13 april	4 ^e uur: 11:35-12:25	7A	ZIM	Duits	Km3
	5 ^e uur: 12:55 – 13:45	7F	WEZ	Duits	Km2
KGC vrij vanaf 13:45					
Donderdag 9 april	1 ^e uur: 8:45 – 10:25	7B	ERN	HO Wiskunde	KPh1
	3 ^e uur: 10:40 – 11:25	7D	HOV	Frans	K022
	6 ^e 13:20-14:05	7B	JAN	Engels	K033
BE les 14:15 - 16:00					
Vrijdag 10 april	1 ^e uur: 8:45 – 10:25 (niet doorgedaan)	7D	FRA	HO Geschiedenis	K032
	5 ^e uur: 12:55 – 13:45	7E	VRS	Frans	K201
Verplaatst: maandag 13 april	6 ^e uur: 13:45 – 14:35	7D	HOV	Frans	K035
Maandag 13 april	1 ^e uur: 8:45 – 10:25	7E	KEU	HO Nederlands	K022
	4 ^e uur: 11:35 – 12:25	7A	ZIM	Duits	KM3
	5 ^e uur: 12:55 – 13:45	7B	HOV	Frans	K200
Dinsdag 14 april	1 ^e uur: 8:45 – 10:25	7F	RST	HO Aardrijkskunde	K201

Bijlage 2.3 rooster groepsinterviews

	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag
HO		7B Ern Ph2 2e lokaal nodig: Ph1			
3e		7D Ber/020	7E Gie/020	7F Ges/009	
4e		7D Fra/009	7E Ges/Ph1	7F Gnd/020	
5e				7A Bel/009	
6e				7A Gnd/020	
7e					

Bijlage 3: onderzoeksmethoden en dataverzamelvormen per deelvraag

<i>Deelvragen</i>	<i>Onderzoeksmethoden</i>	<i>Dataverzamelvormen</i>
1. Welke specifieke vaardigheden (executieve functies) bezitten de leerlingen uit de 7 ^e klassen van het KGC die het kunnen plannen en organiseren van hun schoolwerk bevorderen?	Groepsinterview met de leerlingen Enquêtes ouders	Beschrijvend, vergelijkend, definiërend, verklarend
2. Welke factoren motiveren de leerlingen van de 7 ^e klassen om hun schoolwerk te maken/leren?	Groepsinterview met de leerlingen Enquêtes ouders	Beschrijvend, vergelijkend, definiërend, verklarend
3. Welke verschillen zijn er tussen jongens en meiden van de 7 ^e klassen te zien in het plannen en organiseren van het schoolwerk?	Groepsinterview met de leerlingen	Beschrijvend, vergelijkend, definiërend, verklarend
4. Welke invloed hebben docenten van de 7 ^e klassen op het plannen en organiseren van het schoolwerk van de leerlingen?	Observaties tijdens lessen (hoofdonderwijs en vreemde talen) Groepsinterview met de leerlingen	Beschrijvend, vergelijkend, verklarend
5. Welke invloed hebben ouders van de leerlingen van de 7 ^e klassen op het plannen en organiseren van het schoolwerk van hun kinderen?	Groepsinterview met de leerlingen Enquêtes ouders	Beschrijvend, vergelijkend, verklarend

Bijlage 4: Groepsinterviews leerlingen

Bijlage 4.1 Mindmap motivatie

Categorieën

1. Plezier beleven aan het maken/leren van zijn/haar schoolwerk
2. Nieuwsgierigheid/interesse voor een bepaald(e) vak(ken)
3. Succeservaringen
4. Toekomstperspectief (bepaalde baan of opleiding voor ogen)
5. Hoge cijfers
6. Waardering en respect van anderen
7. Het goed willen doen/aan de verwachtingen van anderen willen voldoen
8. Aanmoediging/positieve feedback van hun omgeving (thuis, school etc.)
9. Welbevinden op school (met plezier naar school gaan).
10. Beloning
11. Overige

Antwoorden

Motivatie	
Jongens	Meisjes
Omdat ik later bioloog wil worden wil ik graag vwo hebben dus ik vind het wel belangrijk om goede cijfers te halen !!!	Het is leuk om nieuwe dingen te leren
Omdat ik later een goede baan wil hebben en al mijn examens wil halen zodat ik later niet arm wordt	Het is niet fijn om huiswerk te hebben als je op die dag een SO hebt
Mijn ouders	Mijn ouders helpen mi
Goede cijfers	Dat ik dan nieuwe dingen ineens begrijp
Goede cijfers, en ik wil later bioloog worden samen met mijn vriend. En ik probeer geen onvoldoendes op mijn rapport te krijgen, ook geen twijfels	Later meer tijd om leuke dingen te doen
Schuldgevoel	Ik vind het best leuk
Voor toekomst	Dat ik dan goede cijfers kan halen
Straf	Aan een bepaalde tijd houden en het dan ook doen
Magic the gathering boosterpack voor elke planner die ik af heb	Dat ik dan later geen zorgen er meer over heb
Het moet van mijzelf	Dat ik betere cijfers haal ^^
Leuke opdrachten	Dat ik dingen dan later beter kan
Makkelijk	Toekomst
Minder huiswerk	Strafwerk
Huiswerk op school maken	Strafwerk
Omdat het gecontroleerd wordt	Ouders
Huiswerkbegeleiding	Nablijven
Anders krijg je strafwerk	Films maken
Minder huiswerk	Oma's
Boze moeders	Minder!!
Huiswerk meer op school maken	Geen helemaal geen, omdat het moet!
Minder huiswerk zou fijn zijn	Niks
Het moet van school	Chocola

Boze moeder	Films als huiswerk
Het moet van school	Werk moet op school blijven
Ik wil geen vuilnisman worden	Een goede/leuke opleiding
Meer op school maken	Hw begeleiding
Wil vwo gaan doen	Muziek
Op school maken	Een goed cijfer
Een beloning	Het idee dat ik het af heb
Ik wil havo doen	Een goed cijfer
Dat je het op school mag doen	Mijn ouders
Dat ik veel vrije tijd heb	Als ik me verveel
Ik vind het fijn als het af is	Het idee dat ik het af heb
Als ik 100 euro zou krijgen zou het motiverend zijn	Mijn vader of mijn moeder ☺
Als ik eten zou krijgen	Muziek
Goede punten	Muziek
Voor een X-box one	Goede cijfers
Friet	Mijn moeder
Goede punten	Het idee dat het af is
Als ik krijg 5000 euro als ik klaar ben	Een goede opleiding
Lekker eten krijgen als ik klaar ben	Het is leuk als ik goede cijfers terug krijg
Eten	Mijn ouders
Ik wil goeie punten halen	Het idee dat ik klaar ben want anders heb ik een beetje een stress gevoel
Patatje met	Muziek
Eieren met boter en kaas	Opdracht
Als ik dan 100 000 000 euro krijg	Goeie cijfers
Als ik 500 euro krijg	Voor later (opleiding/werk)
Drinken	Mijn ouders
12 000 000 euro	Daarna iets leuks doen
20 000 euro	Dan valt er een last van mijn schouders
Iphone	Dan leer je het ook
Een doel	Omdat ik graag later een goede opleiding wil
Goede cijfers	Omdat ik goede cijfers wil
Hyper !!!!!	Ik wil mijn ouders niet teleurstellen
Een leuk vak	Omdat ik een beetje iemand ben die alles goed wil doen
Dat ik anders vuilnisman word	Goede cijfers
Goeie cijfers	Met iets creatiefs
Geen honger	Toekomst
Iets leuks willen doen	Haren verven → beloning
Eerst huiswerk dan iets leuks	'slimste' van de klas
Omdat het moet	Strafwerk
Rust	Als je er iets van leert
Goede cijfers	Genoeg tijd
Een aardige (als hij/zij de klas de klas stil krijgt zonder straf te geven) docent.	Niet teveel
Een slechte toekomst	Interessant
Toekomst	Niks
Muziek	Goede cijfers
Iets mee verdienen	Als je iets niet goed vind gelukt het wel opnieuw mogen doen
Klassenboek	Tijd voor mezelf en niet alleen met school bezig zijn
Kleinere toetsen	Leuk docenten

Minder uren	Goede cijfers
Duidelijk	Boze docenten
Anders blijf je zitten	Ligt eraan welk vak
Anders geen goeie baan	Gele/regenboog/galaxy/mintblauw/roze/oranje autos (spel)
Motiverende leraar	Dat je het af moet hebben
Geen gezeur	Antwoordenboekjes
De vrijheid erna	Weinig herhalen
Meer creativiteit	Leuke opdrachten
Minder huiswerk	Engels is leuk
Droombaan	Een leuk doel bij creatieve vakken
Laurens motiveert mij	Muziek luisteren dat motiveert mij dan werk ik 3x zo snel
Ernst en Oakes	Weinig herhaling
Uitval	Vooruit werken
Vakantie	Geen boze leraar
Gamen	Later kunnen doen wat je wilt
Cijfer	Duurt niet lang om iets te maken, dus maak ik het gewoon. Het kost toch bijna geen moeite
Pauzes	Geen nutteloze opdrachten
Koekjes	Sneller klaar
Kauwgom	Geen zeurende ouders
Slapen	Ligt eraan wat voor vak
Leraren goed in het klassenboek schrijven	Ho = best leuk
Vrijheid	Geen streepjes
Pizza	Sneller tijd voor leuke dingen
Mijn ouders	Ouders
Geen strafwerk	Pauze
Uitval	Dan ben ik ervan af
Mevr Kuhlman slechte uitleg	Mijn zus
Goede uitleg	Het is meestal handig
Goede cijfers	Ik luister altijd muziek tijdens huiswerk
Mr Warmgoor	Anders blijf je zitten
Te bedenken als ik klaar ben iets voor mezelf kan doen bijvoorbeeld tekenen, slapen, graffiti spuiten, mobiel, eten, creatief huiswerk en een verplichting	Dan krijg je later een goede baan
Snel klaar zijn en dan vrij zijn	Als het af is, is het af
Alleen leerhuiswerk	Anders heb je steeds het gevoel van: dat moet ik nog doen!
Omdat het moet	Het is verplicht
Geld	Goede cijfers
Het kost veel tijd	Ik word blij van schrijven
Verplichting	Ouders (en ik) worden er blij van
Geen afleiding	Je leert ervan!
Vrije tijd (gamen, voetbal)	Mijn beloning (tv kijken)
Niks aan je hoofd	Ik wil geen onvoldoende op mijn rapport
Youtube	Geeft goed gevoel
Voor geld	Anders misschien strafwerk
Leuke vakken	Wat lekkers erbij pakken
Tegen verwachting straf	Aan het eind een beloning
Snel naar huis voor (gamen, youtube)	Plannen
Geld	Ik wil een goed rapport anders teleurgestelde ouders ook

Weinig huiswerk	Ik wil een goed cijfer op mijn rapport
Studiebegeleiding	Anders sta ik er slecht voor
Gamen	Voor later
Computer	Op tijd beginnen
Mobiel	Het moet van de leraar (helaas)
Slapen	Als je het af hebt is dat fijn
Youtube	Onderwerp
Geld	Mijn broers gaan anders zeuren
Beloning	Ik wil het graag goed doen en goede cijfers
Geen gezeik met leraren	Goede cijfers
Betere resultaten	Trotse moeder
Om geen gezeik met docenten te hebben	Geen boze docent
Ouders (soms)	Vroeg uit zijn
Geen gezeik met docenten	Een leuke les
Het cijfer op je rapport voor werkhouding en resultaat	Dat je er wat van hebt geleerd
Cijfers	Het eindresultaat goede cijfers met goed leren halen
Het leren zelf	Een beloning krijgen
	Goede cijfers
	Vrolijke docenten
	Trots allemaal
	De voldoening als je klaar bent
	Mijn ouders zeuren dat ik het moet doen
	Eindresultaat
	Geen gezeik met leraren
	Geen strafwerk
	Goede cijfers
	Eindresultaat
	Trots dat het af is
	Maar vaak heb ik geen zin door het rooster nu
	Het eindresultaat en ook blij als je klaar bent geef rust.
	Vakantie
	Goed weekend
	Goeie cijfers
	Ouders
	Goeie toekomst
	Goeie cijfers
	Goeie toekomst
	Ramon
	Ouders
	Beloning
	Goeie bui → goeie baan → geld → gelukkig
	Goede baan
	Goede cijfers
	Familie
	Goeie toekomst
	Vakantie
	Ouders
	Vriendje
	Beloning
	Goeie toekomst
	Huis
	Gelukkig

	Weekend
	Tekenen
	Ouders
	Televisie
	Slapen
	Meer vakantie
	Ouders
	Fijne/goeie toekomst
	Lekker in je vel
	Betere cijfers
	Aardige leraren/leraressen
	Fijn thuis
	Voor goeie cijfers
	Muziek
	Ouders
	Tv
	Films
	Slapen
	Mijn mobiel
	Trainen
	Voedsel
	Stressen
	Om te leren voor een toets
	Zodat ik in het weekend rust heb
	Voor een goede toekomst
	Dat ik VWO kan halen zodat ik inerland kan studeren
	Om het te begrijpen
	In een liedje
	Als je leert dat in een spel wordt verwerkt
	Geen zin in een boze leraar
	Dan heb je daarna rust
	Ik wil havo doen
	Dan kan ik tijd doorbrengen met mijn familie
	Dat ik geen straf krijg en een boze leraar wil en geen gezeur wil
	Het enige leuke huiswerk dat ik ooit heb gekregen is een film kijken
	Omdat het moet
	Ik heb geen zin in gezeur
	Omdat ik daarna dan alle tijd heb
	Relax met je huiswerk beginnen
	Goede cijfers halen
	Rust
	Omdat het moet
	Agenda
	Ik wil geen ruzie met ouders, docenten
	Anders mag ik mijn sporten niet doen van mijn ouders
	Toekomst
	Nooit zin
	Omdat het moet
	Als je het niet maakt worden de docenten boos
	Om goede cijfers te halen

	Met muziek maak ik mijn huiswerk sneller en concentreer ik me beter

Bijlage 4.2 Stellingen

Turfschema (totalen), 131 leerlingen				
Stellingen	Jongens 58		Meisjes 73	
	Eens	Oneens	Eens	Oneens
Volgehouden aandacht: Ik kan me bezig houden met één schooltaak, zonder me met andere zaken bezig te houden zoals bv. mobiele telefoon, computer, tv, andere omgevingsaspecten	23 (39,7%)	35 (60,3%)	22 (30,1%)	51 (69,9%)
Taakinitiatie Ik heb er <u>géén</u> moeite mee om met leuke activiteiten te stoppen om aan mijn schoolwerk te beginnen	17 (29,3%)	41 (70,7%)	19 (26,0%)	54 (74,0%)
Planning/prioritisering: Ik heb er <u>géén</u> moeite mee om grote opdrachten te plannen (bepalen wat het eerst moet gebeuren, wat daarna moet gebeuren, enz)	42 (72,4%)	16 (27,6%)	56 (76,7%)	17 (23,3%)
Organisatie: Ik heb een vaste plek om mijn schoolspullen op te bergen	45 (77,6%)	13 (22,4%)	61 (83,6%)	12 (16,4%)
Timemanagement: Ik kan me aan een gemaakte planning houden	35 (60,3%)	23 (39,7%)	41 (56,2%)	32 (43,8%)
Ouders Ik vind het fijn als mijn ouders mij herinneren aan mijn schoolwerk	33 (56,9%)	25 (43,1%)	38 (52,1%)	35 (47,9%)
Ik zou willen dat mijn ouders mij vaker hielpen met huiswerk	15 (25,9%)	43 (74,1%)	17 (23,3%)	56 (76,7%)
Huiswerkinstructie Streng huiswerkcontroles zorgen ervoor dat ik mijn huiswerk af heb.	39 (67,2%)	19 (32,8%)	37 (50,7%)	36 (49,3%)
Mijn vriendjes/vriendinnetjes/klasgenootjes kunnen mij goed helpen bij het maken/leren van mijn schoolwerk	30 (51,7%)	28 (48,3%)	49 (67,1%)	24 (32,9%)

Bijlage 4.3 Vragen post-its

Vragen

Hoe zouden jullie ouders jullie kunnen helpen om je huiswerk te plannen en te maken?

Hoe zouden jullie docenten jullie kunnen helpen om je huiswerk te plannen en te maken?

Categorieën

Controle (agenda/huiswerk + herinneren)

Minder huiswerk

Duidelijke planners

Helpen bij hw (overhoren, doornemen, samen plannen)

Tijd in de les

Niks/ze doen het al goed

Studiebegeleiding

Alleen helpen als ik het vraag

Motiveren/leuker maken

Duidelijke instructie (uitleg, op het bord schrijven)

Overige

Antwoorden

Klas 7E	Jongen	Meisje
Ouders		
	Helpen herinneren en kijken wat voor hw je hebt	Ze helpen vaak, als ik ze nodig heb komen ze altijd
	Alles op een blaadje schrijven op welke dagen en welk uur dat je dat hw moet doen	Geen idee
	Apparatuur afnemen zoals mobiel, Ipad	Mij de opgaves goed uitleggen voor plannen heb ik niet echt hulp nodig
	Elke keer nakijken als ik mijn huiswerk heb gemaakt	Niet
	Elke zondag bespreken hoe je de week gaat doen en alvast ernaar kijken	Me helpen om te plannen en als ik het uitstel zorgen dat ik het ga doen
	Door een to-do lijst te maken	Niet gelijk boos worden als het misgaat
	Af en toe vragen of ik het al af heb en 1x in de week mijn agenda doornemen	Zeggen dat ik aan het werk moet en controleren of ik het ook doe
	Door me er af en toe aan te herinneren	Door als ik het vraag meteen te komen en niet zeggen over 5 minuutjes want dan is mijn concentratie soms al weg
	Ze helpen me als het niet goed gaat	Ze helpt al.... aan het begin van de week even in mijn agenda kijken en een soort planning maken
	Door te helpen herinneren aan mijn planning	Ze zouden mij vaker kunnen herinneren aan mijn hw
	Als ik iets vraag krijg ik antwoord	Tips geven
	Helpen als ik het niet snap	Ze helpen met plannen en maken/leren
	Door in mijn agenda te kijken	Door als ik iets vraag aan hun dat ze me dan helpen
		Elke dag even vragen en elke zondag/maandag het huiswerk van de week bekijken
		Eerder thuis zijn
		Door te zeggen wat handig is om eerst te maken en wat daarna
Docenten		
	Door me er af en toe aan te herinneren	Planner map geven = een agenda die al gemaakt is
	Alles heel goed uitleggen Heel duidelijk zeggen wanneer SO is	Mij gewoon alles uit te leggen zodat ik snel kan beginnen
	Alles duidelijk op het bord schrijven	Niet
	Te controleren of je het hebt gemaakt of niet	Het ver van tevoren opgeven en aardig doen
	Minder hw opgeven en de rest in de klas laten maken	Klassikaal doornemen
	Op bv. het rechter bord het hw te schrijven	Meer rekening met ons houden of we veel dingen te doen hebben
	Door het duidelijk aan te geven wat het hw is	Tips geven hoe je iets het beste kan maken/leren
	Vragen of het al in je agenda staat	Goed kijken of iemand een vraag heeft
	Ze helpen als het niet goed gaat	Door vaak te controleren en luisteren naar de rede als het niet af is
	Goed en duidelijk opgeven Goede uitleg geven	Een les van tevoren helpen herinneren Niet te veel in een keer geven en rekening houden met het rooster

	Door het aan het eind van de les te zeggen	Eerst even uitleggen hoe de opdracht moet zodat je hem gelijk kan maken Tijd in de les geven
	Huiswerkcontroles	Door het goed en duidelijk op te schrijven
	Duidelijke huiswerk opgeven	Door te komen als ik mijn vinger opsteek want heel vaak zit ik lang met mijn vinger omhoog en komt er niemand
		Tips geven
		Beter op het klassenboek letten met hw geven, toetsen, zodat we niet in de knoop komen met het maken hw
		Om duidelijk antwoord te geven op onze vraag

Klas 7B	Jongens	Meisjes
Ouders		
	Planners	Ik kan alles al, ik hoef geen hulp
	Met planners	Niet
	Niet	Ze helpen al veel met overhoren en maken ook wel
	Om alles te doen	Mijn ouders helpen mij al genoeg
	Niet	Ze doen het al goed genoeg
	Helpen me al top	Zelf beter leren
	1. Bingo 1.2 Kan ik al	Mijn planners overschrijven in mijn agenda en mijn huiswerk maken
	Mij overhoren de dag voor de toets	Mijn planners in mijn agenda schrijven
	Helpen met leren	Mijn ouders helpen mij niet echt alleen helpen ze me soms met overhoren
	Ik moet het vaker vragen	Af en toe checken
	Het een keer vragen/zeggen en dan gewoon laten	Vragen naar de planners en naar mijn agenda en nakijken of ik het heb gemaakt
	Door op de planner te letten en kijken of degene het maakt anders corrigeren	Planners opschrijven Overhoren Controleren dat je het gemaakt hebt
Docenten		
	Niet meteen strafwerk geven	Goed en duidelijker planners maken
	Ze doen het al goed met helpen	Een goede en duidelijke planner maken
	Beter uitleggen	Goede planners/ overzichtelijk
	Beter uitleggen	Goede en duidelijke planners maken
	Duidelijkere uitleg	Betere planners
	Minder huiswerk geven	Ze helpen niet zo veel
	Met betere planners	Ik zou het fijn vinden als soms gezegd zou worden hoe ik ervoor sta
	Elk vak planners	Minder hw opgeven
	Elk vak planners	Soms net iets beter uitleggen
	Niet	Beter uitleggen
	Niet	Niet! Ze geven alleen uitleg
		Ze leggen alleen uit helpen als je het vraagt

Klas 7A	Jongens	Meisjes
Ouders		
	Dat ik een beloning krijg	Me helpen herinneren aan toetsen/huiswerk
	Ze helpen me al genoeg Ze helpen mij namelijk herinneren aan mijn hw	Liever niet want dan word je niet zelfstandig
	Precies of te weinig	Minder streng en rustig zijn
	Niet te veel, niet te weinig (precies goed)	Als ik hulp nodig heb vraag ik het aan hun en dan helpen ze me meteen
	Precies genoeg	Als ik een ding niet snap kan ik het aan hun vragen

		En ze overhoren mij en helpen ezelsbruggetjes te bedenken
	Studiebegeleiding	Ik heb tegen hun gezegd als ik het niet snap zal ik vragen om hulp
	Het soms even vragen of je alles af hebt	Ze doen het al goed wanneer ik wil, doen ze het, zo niet dan doen ze het ook niet
	Het tegen je zeggen	Ze helpen me als ik het vraag
	Het tegen je zeggen	Ze herinneren me eraan om huiswerk te maken En helpen me als ik dat vraag
	Niks	Me soms te herinneren of helpen
	Boeit mij niet	Herinneren
		Vaker overhoren
		Minder lang twijfelen
		Ze zouden het eerst zelf kunnen snappen
		Helpen me al
Docenten		
	Controleren of het in je agenda staat	Ze hoeven mij niet te helpen want ik plan zelf alles En ik heb altijd mijn hw af
	Controleren of het in je agenda staat	Planners op het bord schrijven en tijd geven om het in je agenda te schrijven
	Niet te veel huiswerk opgeven	Als ze een planner maken want dat is overzichtelijk
	Niet te veel huiswerk opgeven	De docenten helpen mij niet echt
	Niet te veel huiswerk opgeven	In de les samen al wat maken
	Uitleggen Nakijken Minder huiswerk	Meer op school werken van te voren In de les vertellen wanneer we een toets/SO/MO hebben en ons daarvoor op voorbereiden bv. een proeftoets
	Minder huiswerk Meer aandacht ervoor	Vaker ernaar vragen
	Minder huiswerk opgeven	Minder huiswerk
	Minder huiswerk opgeven	Minder huiswerk
	Goed zelf plannen en dan opgeven	Minder huiswerk/ geen
	Niet veel	Minder hw of meer tijd
		Ze kijken na, leggen het niet echt uit, maar ik snap het wel
		Niet. Dat hoeft niet.
		Ik ga naar school om te leren, niet thuis

Klas 7F	Jongens	Meisjes
Ouders		
	Niet want dat vind ik niet fijn	Meer motiveren en helpen bij leren van PW en SO en misschien een handige planning maken van wanneer ik wat moet doen
	Niet	Helpen met een planning
	Wat ze nu doen	Dat ze zeggen heb je je huiswerk af, kunnen we je helpen? → doen ze al best vaak hoor!
	Door ernaar te vragen	Me vragen wanneer ik een toets heb
	Ik vind het wel fijn dat ze me herinneren. Maar ik zit op huiswerkbegeleiding	Ze moeten me minder helpen als nu
	Ze helpen me al best goed omdat ze als ik bijvoorbeeld heel veel huiswerk heb dan zeggen ze wat ik als eerste zou moeten maken en wat het belangrijkste is.	Als ik iets niet snap kan ik het gewoon vragen
	Studiebegeleiding: ze controleren alles en overhoren alles.	Alleen helpen als ik het vraag

	Ik heb huiswerkbegeleiding	Uitleggen wat ik niet begrijp
	Ze kijken soms in mijn agenda en vragen of ik er alles in heb staan (maar ik maak zelf mijn planning)	Mij goed motiveren en bij ieder vak dat ik gemaakt heb een kleine pauze en een snoepje. Verder weet ik het eigenlijk niet.
	Ze zeggen goed dat ik naar huiswerk voor andere dagen moet kijken	Ze doen het al goed: eerst hielp mijn vader me met wiskunde maar dat is nu niet meer nodig, mijn moeder hielp met de planning, nu vragen ze nog vaak of ik hulp nodig heb
		• Agenda controleren • Helpen met hw • Vaker thuis zijn
		Meer overhoren en altijd helpen als ik het vraag
		Gewoon op een leuke manier mij overhoren of huiswerk maken
		Ik krijg extra ondersteuning voor mijn dyslexie
Docenten		
	Wel maar ik plan liever zelf	Weet ik niet
	Niks	Het leuker maken om huiswerk te maken en als we het af hebben daarna iets leuks doen ofzo...
	Niks	Vragen beantwoorden
	Weet ik niet	Motiveren
	Ze doen het goed want sommige leraren geven planners	Duidelijk aangeven wat het huiswerk is en doornemen dat je het snapt.
	Ik heb geen hulp nodig (planners zouden fijn zijn)	Om het huiswerk te checken want anders zou ik het misschien overslaan/niet doen...
	Door als de leerlingen dat willen kleine lessen daarin te geven	• Huiswerk controleren • Agenda controleren
	Ze moeten soms een beetje duidelijker zijn in huiswerk maar ze doen het verder goed	Gewoon elke dag huiswerk controleren
	Huiswerk checken	Ik vind dat de docenten de volgende les, kunnen vragen of het moeilijk was. Of je vragen hebt. ← soms doen ze dat al
	Nee en huiswerktijd in de les is fijn	We zouden tijdens de lessen van sommige docenten meer tijd voor huiswerk moeten krijgen
		Minder huiswerk opgeven of uitleggen
		Tijdens de les met ons leren en vaker uitleggen
		Die doen het al goed!
		Het is prima zo ik heb alles bijna altijd af

Klas 7D	Jongens	Meisjes
Ouders		
	Ze doen het al goed	Door te vertellen wat voor een huiswerk je hebt ook voor proefwerken
	Is niet nodig!	Het is niet nodig
	Niet nodig, doet iemand al	Vragen wat je gaat maken, zodat je herinnert wordt
	Overhoren met talen	Herinneren aan huiswerk, samen doornemen
	Mijn ouders helpen mij goed	Door er elke dag even naar te kijken met je ouders
	Hoeft niet. Ik kan het zelf (mijn ouders zijn niet nodig daarvoor)	Samen bespreken
	Niet zeuren alleen helpen	Niet mee bemoeien maar als ik er niet uitkom, dan vraag ik om hulp
		In de agenda thuis schrijven en te helpen met talen
		Gewoon helpen
		Mij helpen met talen, wiskunde. Ik vind het ook fijn als ze me helpen herinneren
		Door te zeggen dat ik moet beginnen met huiswerk maken + controleren of ik het af heb

		Als ik hulp nodig heb dat ze dan ook gewoon helpen maar er voor de rest niet mee bemoeien en dat ze helpen met leren door te overhoren en vragen
		Nou eigenlijk komt er altijd weer ruzie dus simpel gezegd nee dat kan niet maar soms ook niet
		Gewoon als ze kunnen helpen maar niet de hele tijd
		Mijn vader gaat altijd over andere onderwerpen dus ik denk bij het onderwerp blijven
		Ik vraag nooit om hulp ook al heb ik het nodig dus ik heb geen idee
Docenten		
	Hetzelfde met studiebegeleiding doen ze het al	Huiswerk duidelijk op het bord schrijven, en dan ook gelijk doornemen
	Planning voor de week	Geen planners maar gewoon op het bord schrijven
	Door opdrachten te doseren per dag ipv 20 opdrachten voor een week	Het huiswerk op het bord schrijven ik kan niet met planners omgaan
	Meer tijd in de les	Geen planners maken maar gewoon op het bord schrijven
	In de klas maken	Vragen als je het niet snapt. Planner
	Is niet nodig	Door iedere les een huiswerk controle te doen
	Ook niet	Zeggen wat je moet doen en dat doornemen
	Ook goed	Door te zeggen wat je per dag ongeveer kan doen
	Hoeft niet het lukt met huiswerkbegeleiding	Docenten hebben altijd planners maar planners zijn niet zo fijn
	Niet ik heb huiswerkbegeleiding	Niet, want voor Frans mang logica over planners, daar word ik geen wijs van
	Niet huiswerkbegeleiding	Docenten van talen maken hele niet duidelijke planners
	Ik heb huiswerkbegeleiding	Ik vind het fijn als we tijd krijgen tijdens de les
		Het is niet nodig
		Nee kunnen ze niet
		Docenten hoeven me niet te helpen het lukt zelf al

Ouders			
Categorieën	Jongens	Meisjes	Totalen
Controle (agenda/huiswerk + herinneren)	15	20	35
Minder huiswerk	0	0	0
Duidelijke planners	2	4	6
Helpen bij hw	8	18	26
Tijd in de les	0	0	0
Niks/ze doen het al goed	20	19	39
Studiebegeleiding	4	0	4
Alleen helpen als ik het vraag	1	6	7
Motiveren/leuker maken	2	3	5
Duidelijke instructie	0	1	1
Overige	4	14	18

Docenten			
Categorieën	Jongens	Meisjes	Totalen
Controle (agenda/huiswerk + herinneren)	8	8	16
Minder huiswerk	9	7	16
Duidelijke planners	6	15	21
Helpen bij hw	0	7	7
Tijd in de les	4	8	12

Niks/ze doen het al goed	12	10	22
Studiebegeleiding	5	0	5
Alleen helpen als ik het vraag	0	0	0
Motiveren/leuker maken	1	2	3
Duidelijke instructie	12	15	27
Overige	6	13	19

Bijlage 5: observaties huiswerkinstructie

Onderzoeksvraag observatie: *Hoe wordt de huiswerkinstructie door verschillende leraren van de 7^e klassen gegeven?*

Deelvragen:

- Worden alle stappen van de huiswerkinstructie uitgevoerd?
- Worden alle stappen in de goede volgorde uitgevoerd?
- Is er een verschil te zien wat betreft de huiswerkinstructie tussen de Vreemde Talen en het Hoofdonderwijs?
- Hoeveel tijd wordt er besteedt aan de huiswerkinstructie?
- Op welk moment in de les wordt de huiswerkinstructie gegeven?
- Hoe reageert de klas op de huiswerkinstructie?

Week: 15 Datum: 10/04/2015 Tijdstip: 13:15	Vak: Frans Leraar: VRS Klas: 7E
Stappen opgeven huiswerk:	Ja/Nee + volgorde + evt. toelichting
1. Agenda laten pakken	Ja
2. Huiswerk benoemen	Ja
3. Huiswerk op het bord schrijven	Ja
4. Agenda's van de leerlingen controleren	Ja, kijken of iedereen zijn agenda pakt. Sommige agenda's worden gecontroleerd op hw
Opmerkingen: Laat de leerlingen al naar het hw kijken zodat ze kunnen kijken of ze weten wat ze moeten doen + al wat tijd in de les om aan het hw te beginnen	
Moment huiswerkinstructie: Begin/midden/einde van de les	
Reactie van de klas bij de start van de huiswerkinstructie (omcirkelen wat van toepassing is): X Er wordt onderling gepraat ☐ Het is stil ☐ Volgen de instructies niet op X Volgen wel de instructies op ☐ Leerlingen letten op de docent X Leerlingen zijn op andere omgevingsfactoren gericht	
Reactie van de klas tijdens de huiswerkinstructie (omcirkelen wat van toepassing is): ☐ Er wordt onderling gepraat X Het is stil ☐ Volgen de instructies niet op X Volgen wel de instructies op X Leerlingen letten op de docent ☐ Leerlingen zijn op andere omgevingsfactoren gericht X Leerlingen pakken de agenda ☐ leerlingen pakken geen agenda ☐ Er worden veel vragen gesteld* X Er worden weinig vragen gesteld * veel is >2	
Tijdsduur huiswerkinstructie: 4 min	

Week: 16 Datum: 13/04/2014 Tijdstip: 12:00	Vak: Duits Leraar: ZIM Klas: 7A
Stappen opgeven huiswerk:	Ja/Nee + volgorde + evt. toelichting
1. Agenda laten pakken	Ja
2. Huiswerk benoemen	Ja

3. Huiswerk op het bord schrijven	Ja
4. Agenda's van de leerlingen controleren	Ja/Nee, er wordt mondeling gevraagd of iedereen het hw heeft opgeschreven
Opmerkingen: het hw wordt samen tijdens de les doorgenomen	
Moment huiswerkinstructie: Begin/midden/einde van de les	
Reactie van de klas bij de start van de huiswerkinstructie (omcirkelen wat van toepassing is): X Er wordt onderling gepraat ☐ Het is stil ☐ Volgen de instructies niet op X Volgen wel de instructies op X Leerlingen letten op de docent ☐ Leerlingen zijn op andere omgevingsfactoren gericht	
Reactie van de klas tijdens de huiswerkinstructie (omcirkelen wat van toepassing is): ☐ Er wordt onderling gepraat X Het is stil ☐ Volgen de instructies niet op X Volgen wel de instructies op X Leerlingen letten op de docent ☐ Leerlingen zijn op andere omgevingsfactoren gericht X Leerlingen pakken de agenda ☐ leerlingen pakken geen agenda ☐ Er worden veel vragen gesteld* X Er worden weinig vragen gesteld * veel is >2	
Tijdsduur huiswerkinstructie: 3 min	

Week: 16 Datum: 13/04/2015 Tijdstip: 13:00	Vak: Frans Leraar: HOV Klas: 7B
Stappen opgeven huiswerk:	Ja/Nee + volgorde + evt. toelichting
1. Agenda laten pakken	Ja
2. Huiswerk benoemen	Nee → planner wordt uitgedeeld
3. Huiswerk op het bord schrijven	Nee → planner
4. Agenda's van de leerlingen controleren	Ja, of ze hem pakken en daarna controle of ze de planner hebben overgeschreven. Leerlingen die geen agenda bij zich hebben moeten de volgende les hun agenda laten zien
Opmerkingen: planner wordt uitgedeeld en de leerlingen krijgen 10 min om die over te nemen in hun agenda Ze moeten de planner in hun aantekenschrift plakken	
Moment huiswerkinstructie: Begin/midden/einde van de les	
Reactie van de klas bij de start van de huiswerkinstructie (omcirkelen wat van toepassing is): X Er wordt onderling gepraat ☐ Het is stil ☐ Volgen de instructies niet op X Volgen wel de instructies op ☐ Leerlingen letten op de docent X Leerlingen zijn op andere omgevingsfactoren gericht	
Reactie van de klas tijdens de huiswerkinstructie (omcirkelen wat van toepassing is): X Er wordt onderling gepraat ☐ Het is stil ☐ Volgen de instructies niet op X Volgen wel de instructies op X Leerlingen letten op de docent ☐ Leerlingen zijn op andere omgevingsfactoren gericht X Leerlingen pakken de agenda ☐ leerlingen pakken geen agenda ☐ Er worden veel vragen gesteld* X Er worden weinig vragen gesteld * veel is >2	

Tijdsduur huiswerkinstructie:
5 min

Week: 16 Datum: 14/04/2015 Tijdstip: 09:55	Vak: Aardrijkskunde HO Leraar: ROE Klas: 7F
Stappen opgeven huiswerk:	Ja/Nee + volgorde + evt. toelichting
1. Agenda laten pakken	Ja, 2
2. Huiswerk benoemen	Ja, 3
3. Huiswerk op het bord schrijven	Ja, 1
4. Agenda's van de leerlingen controleren	Nee
Opmerkingen:	
Moment huiswerkinstructie: Begin/midden/einde van de les	
Reactie van de klas bij de start van de huiswerkinstructie (omcirkelen wat van toepassing is): X Er wordt onderling gepraat ☐ Het is stil ☐ Volgen de instructies niet op ☐ Volgen wel de instructies op ☐ Leerlingen letten op de docent X Leerlingen zijn op andere omgevingsfactoren gericht	
Reactie van de klas tijdens de huiswerkinstructie (omcirkelen wat van toepassing is): ☐ Er wordt onderling gepraat X Het is stil X Volgen de instructies niet op ☐ Volgen wel de instructies op X Leerlingen letten op de docent ☐ Leerlingen zijn op andere omgevingsfactoren gericht ☐ Leerlingen pakken de agenda X leerlingen pakken geen agenda X Er worden veel vragen gesteld* ☐ Er worden weinig vragen * veel is >2	
Tijdsduur huiswerkinstructie: 3 min	

Week: 15 Datum: 09/04/2015 Tijdstip: 13:30	Vak: Engels Leraar: Janssen Klas: 7B
Stappen opgeven huiswerk:	Ja/Nee + volgorde + evt. toelichting
1. Agenda laten pakken	Nee, verwijzen naar planner
2. Huiswerk benoemen	Ja
3. Huiswerk op het bord schrijven	Ja
4. Agenda's van de leerlingen controleren	Ja, mondeling vragen wie de opdrachten in zijn/haar agenda heeft geschreven + klassenboek controleren
Opmerkingen:	
Moment huiswerkinstructie: Begin/midden/einde van de les Al opgeschreven	
Reactie van de klas bij de start van de huiswerkinstructie (omcirkelen wat van toepassing is):	

☒ Er wordt onderling gepraat ☐ Volgen de instructies niet op ☐ Leerlingen letten op de docent	☐ Het is stil ☐ Volgen wel de instructies op (nvt) ☒ Leerlingen zijn op andere omgevingsfactoren gericht
Reactie van de klas tijdens de huiswerkinstructie (omcirkelen wat van toepassing is): ☒ Er wordt onderling gepraat ☐ Volgen de instructies niet op ☐ Leerlingen letten op de docent ☐ Leerlingen pakken de agenda ☐ Er worden veel vragen gesteld* * veel is >2	
☐ Het is stil ☐ Volgen wel de instructies op (nvt) ☒ Leerlingen zijn op andere omgevingsfactoren gericht ☒ Leerlingen pakken geen agenda ☒ Er worden weinig vragen gesteld	
Tijdsduur huiswerkinstructie: 4 min	

Week: 15 Datum: 08/04/2015 Tijdstip: 13:15	Vak: Duits Leraar: WEZ Klas: 7F
Stappen opgeven huiswerk:	Ja/Nee + volgorde + evt. toelichting
1. Agenda laten pakken	Nee, planner
2. Huiswerk benoemen	Nee, planner
3. Huiswerk op het bord schrijven	Ja
4. Agenda's van de leerlingen controleren	Nee
Opmerkingen: geen aankondiging	
Moment huiswerkinstructie: Begin/midden/einde van de les	
Reactie van de klas bij de start van de huiswerkinstructie (omcirkelen wat van toepassing is): ☒ Er wordt onderling gepraat ☐ Volgen de instructies niet op ☐ Leerlingen letten op de docent	
☐ Het is stil ☐ Volgen wel de instructies op (nvt) ☒ Leerlingen zijn op andere omgevingsfactoren gericht	
Reactie van de klas tijdens de huiswerkinstructie (omcirkelen wat van toepassing is): ☒ Er wordt onderling gepraat ☐ Volgen de instructies niet op ☐ Leerlingen letten op de docent ☐ Leerlingen pakken de agenda ☐ Er worden veel vragen gesteld* * veel is >2	
☐ Het is stil ☐ Volgen wel de instructies op (nvt) ☒ Leerlingen zijn op andere omgevingsfactoren gericht ☒ Leerlingen pakken geen agenda ☒ Er worden weinig vragen gesteld (geen mogelijkheid)	
Tijdsduur huiswerkinstructie: 2min	

Week: 15 Datum: 08/04/2015 Tijdstip: 10:00	Vak: Wiskunde HO Leraar: KOR Klas: 7A
Stappen opgeven huiswerk:	Ja/Nee + volgorde + evt. toelichting
1. Agenda laten pakken	Ja
2. Huiswerk benoemen	Ja

3. Huiswerk op het bord schrijven	Ja
4. Agenda's van de leerlingen controleren	Nee
Opmerkingen: vraagt naar het klassenboek	
Moment huiswerkinstructie: Begin/midden/einde van de les	
Reactie van de klas bij de start van de huiswerkinstructie (omcirkelen wat van toepassing is): X Er wordt onderling gepraat ☐ Het is stil ☐ Volgen de instructies niet op X Volgen wel de instructies op ☐ Leerlingen letten op de docent X Leerlingen zijn op andere omgevingsfactoren gericht	
Reactie van de klas tijdens de huiswerkinstructie (omcirkelen wat van toepassing is): X Er wordt onderling gepraat ☐ Het is stil ☐ Volgen de instructies niet op X Volgen wel de instructies op (<i>na aanspreken door leraar</i>) X Leerlingen letten op de docent ☐ Leerlingen zijn op andere omgevingsfactoren gericht X Leerlingen pakken de agenda ☐ leerlingen pakken geen agenda ☐ Er worden veel vragen gesteld* X Er worden weinig vragen * veel is >2	
Tijdsduur huiswerkinstructie: 2 min	

Week: 15 Datum: 09/04/2015 Tijdstip: 10:00	Vak: Wiskunde HO Leraar: ERN Klas: 7B
Stappen opgeven huiswerk:	Ja/Nee + volgorde + evt. toelichting
1. Agenda laten pakken	Nee
2. Huiswerk benoemen	Ja
3. Huiswerk op het bord schrijven	Ja
4. Agenda's van de leerlingen controleren	Nee
Opmerkingen: Leerlingen krijgen eerst een opdracht, tijdens het maken wordt het hw opgeschreven. Het hw wordt aan het einde van de les toegelicht	
Moment huiswerkinstructie: Begin/midden/einde van de les opgeschreven	
Reactie van de klas bij de start van de huiswerkinstructie (omcirkelen wat van toepassing is): ☐ Er wordt onderling gepraat X Het is stil ☐ Volgen de instructies niet op X Volgen wel de instructies op X Leerlingen letten op de docent ☐ Leerlingen zijn op andere omgevingsfactoren gericht	
Reactie van de klas tijdens de huiswerkinstructie (omcirkelen wat van toepassing is): ☐ Er wordt onderling gepraat X Het is stil ☐ Volgen de instructies niet op X Volgen wel de instructies op ☐ Leerlingen letten op de docent X Leerlingen zijn op andere omgevingsfactoren gericht ☐ Leerlingen pakken de agenda X leerlingen pakken geen agenda ☐ Er worden veel vragen gesteld* X Er worden weinig vragen * veel is >2	
Tijdsduur huiswerkinstructie: 2x ong. 2 min	

Week: 16 Datum: 13/04/2015 Tijdstip: 10:00	Vak: Nederlands (Poëzie) HO Leraar: KEU Klas: 7E
Stappen opgeven huiswerk:	Ja/Nee + volgorde + evt. toelichting
1. Agenda laten pakken	Nee (HO schrift)
2. Huiswerk benoemen	Ja
3. Huiswerk op het bord schrijven	Ja, maar pas naderhand. Er wordt onderling gepraat en de leerlingen letten niet op de docent, er worden geen agenda's gepakt
4. Agenda's van de leerlingen controleren	Nee
Opmerkingen: Leerling moet het hw herhalen. Klassenboek wordt gepakt.	
Moment huiswerkinstructie: Begin/midden/ einde van de les	
Reactie van de klas bij de start van de huiswerkinstructie (omcirkelen wat van toepassing is): X Er wordt onderling gepraat ☐ Het is stil ☐ Volgen de instructies niet op X Volgen wel de instructies op ☐ Leerlingen letten op de docent X Leerlingen zijn op andere omgevingsfactoren gericht	
Reactie van de klas tijdens de huiswerkinstructie (omcirkelen wat van toepassing is): ☐ Er wordt onderling gepraat X Het is stil ☐ Volgen de instructies niet op X Volgen wel de instructies op X Leerlingen letten op de docent ☐ Leerlingen zijn op andere omgevingsfactoren gericht ☐ Leerlingen pakken de agenda X leerlingen pakken geen agenda ☐ Er worden veel vragen gesteld* X Er worden weinig vragen gesteld * veel is >2	
Tijdsduur huiswerkinstructie: 3 min	

Bijlage 6: enquêtes ouders

Zoals sommigen van jullie al weten zijn wij Myrna Lemmens en Maud Linders. Wij zijn twee vierde jaars Pedagogiek studenten aan de HAN in Nijmegen. Ons afstudeeronderzoek voeren wij uit onder de 7e klassen van het Karel de Grote College. Het doel van dit onderzoek is om: **Het KGC inzicht te geven in de behoeften die de 7e klassen momenteel hebben met betrekking tot het plannen en organiseren van hun schoolwerk, zodat zij hier in de toekomst op in kunnen spelen.** Om hierachter te komen onderzoeken wij verschillende factoren die invloed hebben op het plannen en organiseren van het schoolwerk.

Jullie, als ouders, zijn belangrijke personen in het leven van de kinderen en kennen ze goed. Vandaar dat we jullie willen vragen om mee te werken aan een korte enquête (iets meer dan 5 minuten). Jullie zouden ons hier enorm mee helpen. De uitkomsten van de enquête zullen vertrouwelijk worden behandeld. De gegevens worden anoniem verwerkt en uitsluitend ten behoeve van dit onderzoek gebruikt.

Alvast hartelijk dank voor uw medewerking!

Vragen enquête

Welke relatie heeft u met de leerling uit de 7e klas?

Moeder	72	80.9%	
Vader	16	17.98%	
Stiefmoeder	0	0%	
Stiefvader	1	1.12%	
Anders, namelijk:	0	0%	

n = 89   89

Gezinssamenstelling:

Gehuwd	59	67.05%	
Gescheiden	11	12.5%	
Nieuwe partner	8	9.09%	
Samenwonend	13	14.77%	
Alleenstaand	4	4.55%	
Co-ouderschap	6	6.82%	
Samengesteld gezin	3	3.41%	
Anders, namelijk:	1	1.14%	

n = 88   105

Hoeveel uur werkt u gemiddeld per week?

Ik heb geen baan	6	6.74%	
<12 uur	8	8.99%	
12-19 uur	9	10.11%	
19-38 uur	50	56.18%	
>38 uur	16	17.98%	

n = 89   89

Heeft u afspraken met uw kind gemaakt over het maken/leren van het schoolwerk?

Ja, namelijk:	62	69.66%	
Nee	16	17.98%	
Anders, namelijk:	11	12.36%	

n = 89   89

- 1 = Ja, namelijk: .....
 2 = Nee
 3 = Anders, namelijk:.....

Antwoorden:

Huiswerkbegeleiding

- alles op studiebegeleiding, als hij werk mee neemt nar huis dan gebeurt dat op een door ons
 1 gekozen tijdstip en op een door ons gekozen wijze, dwz wij bepalen wanneer het goed genoeg is.
 1 als hij thuiskomt van school, momenteel heeft hij huiswerkbegeleiding om te 'leren' leren.
 1 Huiswerkinstituut en Eerst huiswerk dan spelen
 1 4x per week huiswerkbegeleiding en tussen 6-8 's avonds huiswerk
 1 huiswerkbegeleiding
 1 ze is bij huiswerkbegeleiding (Studo)

Controle

- 1 Na school eerst huiswerk maken alvorens andere dingen te gaan doen. huiswerk controleren
 1 Maken en controleren!

Samen plannen/doornemen/maken

- 1 In het weekend vooruit kijken en plannen
 1 Planning, tijd en aanpak
 1 samen huiswerk plannen en helpen

- We kijken iedere dag samen naar het huiswerk en nemen door wat ze moet maken leren voor de komende dagen. Daarnaast kijken we ieder weekend samen naar wat er voor de komende week op
 1 de planning staat.
 1 dat we samen kijken of de planning goed verloopt.
 1 na korte pauze bij aankomst aan de slag voor de volgende vak, meestal met onze ondersteuning.

- 1 planagenda, uit school altijd naar huis, eerst huiswerk. Wij overhoren bij een ov/toets.
Direkt na school plannen en starten met huiswerk. Hulp nodig, dan bij ons navragen. Regelmatig
- 1 samen leren/overhoren.
- 1 hulp vragen wanneer nodig / overhoren
- 1 Goed plannen, niet uitstellen, vragen als je het niet begrijpt
Er zijn geen strikte afspraken gemaakt, maar wel kijken we samen geregeld in de agenda om
- 3 te kijken wat er wanneer klaar moet zijn en help ik zo nodig bij de planning.
- 3 we bespreken het dagelijks
Samen kijken wat er niet gebeurt en hier een goede planning in maken met vooruitziende blik.
- 1 Daar waar wenselijk helpen met huiswerk. Voor elke toets laten overhoren
Planning in het weekend maken en alvast vooruit werken voor de week. Hulp vragen bij het
- 1 huiswerk.

Vast tijdstip/schema

- 1 Na avondeten, voor volgende dag
- 1 uit school kwartiertje/half uurtje ontspannen en dan huiswerk maken/leren
Na thuiskomst een half uur pauze, in etappes van 45-60 minuten werken en bij voorkeur na 20.00uur
- 1 geen huiswerk meer maken
- 1 na school voor training
- 1 Liefst voor het eten maken of mee beginnen
- 1 3x 15 minuten daags leren
- 1 voor het avondeten zoveel mogelijk maken
- 1 planagenda, uit school altijd naar huis, eerst huiswerk. Wij overhoren bij een ov/toets.
- 1 meteen na school huiswerk maken
over het tijdstip waarop huiswerk/ leerwerk gedaan wordt (nl. zoveel mogelijk voor het avondeten +
- 1 één dag in het weekend & vooruit werken voor de komende week)
meteen na school. Leerwerk eerst en daarna het doewerk. Woordjes leren voor Engels, Frans en
- 1 Duits iedere dag zodra bekend is dat er een toets komt.
- 1 Na school eerst huiswerk maken alvorens andere dingen te gaan doen. huiswerk controleren
- 1 dagelijks na school muv vrijdag (sport) en 1 dag in het weekend vrijaf
Direct na school plannen en starten met huiswerk. Hulp nodig, dan bij ons navragen. Regelmatig
- 1 samen leren/overhoren.
- 1 Na thuiskomst eerst even wat drinken en relaxen, daarna aan het huiswerk beginnen.
na thuiskomst eerst thee, dan beginnen, 's avonds stoppen om 20.00. Zondag is vrij. Bij uitstapje
- 1 zaterdag, dan zondag wel. Vaak discussie over wanneer beginnen en inschatting tijd. Onze dochter
- 1 wil vooral autonoom zijn hierin, maar zit er nog vaak naast of mist motivatie als het erop aankomt.
- 1 Dan later spijt.
- 1 dat ze eerst huiswerk maakt voordat ze andere dingen kan gaan doen
direct na school beginnen telefoon weg hoofdonderwijs eerst niet samen met vriendje liefst aan de
- 1 tafel beneden leerhuiswerk elke dag een beetje , 5 min
- 1 Planning maken, eerst huiswerk maken en daarna andere dingen doen.
- 1 dagelijks vertellen wat het huiswerk is, planning maken om te leren
- 1 Eerst huiswerk dan eigen invulling.
we hebben hier niet echt afspraken over gemaakt, ze begint meestal meteen vanuit school met
- 3 haar huiswerk.
- 1 moet direct na school gebeuren

Zelfstandig/zelf hulp vragen

- 3 Hij is zelf verantwoordelijk, behalve bij teveel onvoldoendes, dan grijpen wij in. Verder vraag ik
hem wel iedere dag of ik hem kan helpen en hoe het staat met zijn huiswerk.
- 3 mijn kind houdt zelf agenda bij, plant en als hij hulp nodig heeft, vraagt hij mij, ook houd ik
vinger aan de pols of e.e.a. lukt

- 1 Zelf maken, maar als je hulp nodig hebt wil ik je altijd helpen..
- 1 kind geeft aan het zelf te willen doen en hulp te vragen als het nodig is.
- 1 hij heeft een plan opgesteld
  - zij bepaalt zelf wanneer ze huiswerk doet en zij vraagt zelf om hulp. Wij vragen er ook
- 3 regelmatig aan, maar laten we het vooral bij haar.
- 1 Vooral aangeven wanneer hulp gewenst is
- 1 eigen taak. ik ben beschikbaar op verzoek voor inhoudelijke hulp en/of hulp bij de planning.
- 1 dat hij vertelt welk huiswerk hij moet maken
  - mijn dochter kan zelf goed plannen en wil graag dat haar huiswerk af is, wij helpen haar waar
- 3 nodig
- 1 dat het in eerste instantie zijn verantwoordelijkheid is, en dat hij altijd hulp kan vragen.
- 2 mijn dochter is erg gemotiveerd om haar huiswerk te maken en doet dit ook.
- 1 hij moet zelf beginnen. Bij vragen ben ik er voor hem.
  - Ik zie dat mijn dochter zelf verantwoordelijkheid neemt in maken van haar huiswerk. Ik vraag
- 3 haar alleen hoe het gaat en zolang het goed gaat laat ik het daarbij
- 3 Ze maakt het uit zichzelf

Op de dag dat het wordt opgegeven maken

- 1 Na avondeten, voor de volgende dag
- 1 maken op de dag dat ze het op krijgt. werken met een eindtijd. vrije tijd plannen
  - Leerwerk dagelijks. Iedere dag herhalen. Hoofdonderwijs dagelijks. Maakwerk gebeurt (zo veel
- 1 mogelijk) op de dag dat het opgegeven wordt.
- 1 elke dag wordt opdrachten gemaakt die deze dag op school gegeven.
- 1 elke dag huiswerk van die dag proberen te maken

Overig

- 3 Aanvankelijk niet, later wel; erna wisselend ook afhankelijk van het feit hoe druk ik was
- 1 huiswerk wordt gemaakt en geleerd
- 1 stilzwijgende afspraak dat het huiswerk op tijd af moet zijn
- 1 als je huiswerk af is mag je iets anders gaan doen
- 1 herhalen, herhalen, herhalen
- 1 wissel maak en leerwerk af. Doe tussendoor iets anders en niet op je mobiel tijdens het huiswerk.
- 1 dagelijks maakwerk, leerwerk herhalen. in de huiskamer
- 3 afspraken per week, soms per dag
- 1 elke avond talen overhoren
- 1 wekelijks plannen
  - direct na school beginnen telefoon weg hoofdonderwijs eerst niet samen met vriendje liefst aan de
- 1 tafel beneden leerhuiswerk elke dag een beetje , 5 min
- 1 zo veel mogelijk gelijk doen

6 Welke factoren motiveren uw kind om zijn/haar schoolwerk te maken? (Stel een top 4 samen van de antwoorden die het meest toepassing zijn)

- 1) Plezier beleven aan het maken/leren van zijn/haar schoolwerk
- 2) Nieuwsgierigheid/interesse voor een bepaald(e) vak(ken)
- 3) Succeservaringen
- 4) Toekomstperspectief (bepaalde baan of opleiding voor ogen)
- 5) Hoge cijfers
- 6) Waardering en respect van anderen

- 7) Het goed willen doen/aan de verwachtingen van anderen willen voldoen
- 8) Aanmoediging/positieve feedback
- 9) Sociale verbondenheid met klasgenoten/vrienden (niet naar een ander niveau willen overstappen, niet meer bij je vriendje/vriendinnetje in de klas)

Antwoorden:

Motivatiefactoren gescoord door ouders		Totalen:
1. Plezier beleven aan het maken/leren van zijn/haar schoolwerk		42
2. Nieuwsgierigheid/interesse voor een bepaald(e) vak(ken)		48
3. Succeservaringen		44
4. Toekomstperspectief (bepaalde baan of opleiding voor ogen)		44
5. Hoge cijfers		32
6. Waardering en respect van anderen		33
7. Het goed willen doen/aan de verwachtingen van anderen willen voldoen		36
8. Aanmoediging/positieve feedback van hun omgeving (thuis, school etc.)		29
9. Welbevinden op school (met plezier naar school gaan).		49

Motivatiefactoren gescoord door ouders					
	Top 4	1	2	3	4
1. Plezier beleven aan het maken/leren van zijn/haar schoolwerk		19	12	7	4
2. Nieuwsgierigheid/interesse voor een bepaald(e) vak(ken)		9	28	9	2
3. Succeservaringen		10	11	18	5
4. Toekomstperspectief (bepaalde baan of opleiding voor ogen)		6	6	19	13
5. Hoge cijfers		10	6	10	5
6. Waardering en respect van anderen		11	2	14	7
7. Het goed willen doen/aan de verwachtingen van anderen willen voldoen		8	11	8	9
8. Aanmoediging/positieve feedback van hun omgeving (thuis, school etc.)		6	11	3	8
9. Welbevinden op school (met plezier naar school gaan).		10	2	1	36

Heeft u het idee dat uw kind goed mee kan komen in de klas (begrijpt de lesstof)?

Ja	60	67.42%	
Enigszins, omdat	27	30.34%	
Nee, omdat	2	2.25%	

n = 89

89

1 = Ja

2 = Enigszins, omdat.....

3 = Nee, omdat.....

Leerproblemen

2 dyslexie

2 dyslexie

Mijn zoon heeft vaak meer tijd nodig, maar hij snapt de stof goed. Veelal de talen, met rekenen en

2 wiskunde heeft hij moeite.

2 hij nog moeite heeft om aan het echte leren van o.a. woorden te wennen

2 automatiseren en leerwerk lastig blijft

2 hij er bij sommige vakken langer over lijkt te doen dan gemiddeld

2 de cijfers erna zijn.

2 ze met sommige vakken moeite heeft

2 talen pijnpuntje maar dat is lang verhaal

Duits is een probleem. Lastig om ineens meerdere talen te moeten leren na een klein beetje engels te hebben gehad op de basisschool. Daarnaast is de instructie van de Duitse les vaak niet duidelijk

2 genoeg vanwege de onrust in de klas.

2 Talen moeilijk

2 kost zeer veel inspanning en tijd om talen te leren

2 ze heeft moeite met de taalvakken

Concentratieproblemen

2 hij wordt snel afgeleid

2 mijn kind zich niet altijd even goed kan focussen op het schoolwerk

2 ze is wel snel afgeleid

2 Hij niet goed oplet in de klas.

Moeite met plannen/planners/agendavoering

Ze heeft alleen heel veel moeite met alle verschillende planningsschema's en methodieken hier

2 omheen

2 niet altijd goed weet wat zijn huiswerk is

Overige

1 we denken dat bij enkele vakken (wiskunde) goede begeleiding mist

communicatie soms lastig is, onduidelijk soms over toetsen en huiswerk, geen magister, lastig

2 nakijken

2 Omdat hij weinig verteld

2 hij raakt wel achter doordat hij niet zo gemotiveerd is huiswerk te maken. Inhoud van de stof zou hij

aan moeten kunnen.

- 2 Onduidelijk omtrent behaalde resultaten. Wordt slecht inzichtelijk gemaakt voor kind en ouders hij over school vertelt en ik navraag doe over wat hij vindt van de verschillende vakken op school en van de inhoud.
- 2 Nog steeds te weinig inzicht in het waarom van het leren. Waarom je iets gaat leren is voor leerling essentieel om te weten. Meerwaarde in beleving en plezier.

Beginnt uw kind over het algemeen uit zichzelf aan zijn schoolwerk?

Ja	58	65.17%	
Soms	27	30.34%	
Nee	4	4.49%	

n = 89 89

Hoe lang per dag is uw kind actief en zichtbaar bezig met het maken van schoolwerk?

<30 min	8	8.99%	
30-45 min	28	31.46%	
45-60 min	21	23.6%	
60-75 min	21	23.6%	
>75 min	11	12.36%	

n = 89 89

Hoe vaak per week helpt u uw kind met zijn/haar schoolwerk?

nooit	12	13.48%	
1-2 keer per week	45	50.56%	
2-3 keer per week	12	13.48%	
3-4 keer per week	11	12.36%	
elke dag	9	10.11%	

n = 89 89

- Executieve functies

Er zijn verschillende vaardigheden (executieve functies) nodig om je schoolwerk te plannen en organiseren. Guare, Dawson & Guare (2013) noemen 11 verschillende executieve functies, wij hebben er 5 gekozen die voor ons onderzoek het belangrijkste zijn. Per executieve functie zijn 3 stellingen opgesteld die jullie hieronder mogen scoren. Zo kan er bekeken worden in hoeverre leerlingen deze beheersen.

Volgehouden aandacht

question | Mijn kind kan goed geconcentreerd blijven/ is niet snel afgeleid

mee oneens	15	16.85%	
2	21	23.6%	
3	20	22.47%	
4	24	26.97%	
mee eens	9	10.11%	

n = 89 89

question | Mijn kind houdt het vol om schoolwerk af te maken

mee oneens	5	5.62%	
2	12	13.48%	
3	18	20.22%	
4	27	30.34%	
mee eens	27	30.34%	

n = 89 89

question | Mijn kind kan zich bezig houden met één schooltaak, zonder zich met andere zaken bezig te houden zoals bv. mobiele telefoon, computer, tv, andere omgevingsaspecten

mee oneens	10	11.24%	
2	24	26.97%	
3	24	26.97%	
4	21	23.6%	
mee eens	10	11.24%	

n = 89 89

Taakinitiatie

question | Mijn kind begint op tijd aan het schoolwerk

mee oneens	9	10.11%	
2	16	17.98%	
3	29	32.58%	
4	19	21.35%	
mee eens	16	17.98%	

n = 89 89

question | Mijn kind heeft er géén moeite mee om met leuke activiteiten te stoppen om aan het schoolwerk te beginnen

mee oneens	26	29.21%	
2	25	28.09%	
3	15	16.85%	
4	17	19.1%	
mee eens	6	6.74%	

n = 89 89

question | Mijn kind hoeft er niet dagelijks aan te worden herinnerd om aan zijn/haar schoolwerk te beginnen

mee oneens	15	16.85%	
2	15	16.85%	
3	14	15.73%	
4	19	21.35%	
mee eens	26	29.21%	

n = 89 89

Planning/prioritisering

question | Mijn kind heeft er géén moeite mee om grote opdrachten te plannen (bepalen wat het eerst moet gebeuren, wat daarna moet gebeuren, enz)

mee oneens	16	17.98%	
2	26	29.21%	
3	21	23.6%	
4	14	15.73%	
mee eens	12	13.48%	

n = 89 89

question | Mijn kind is in staat om een realistische planning maken

mee oneens	13	14.61%	
2	23	25.84%	
3	26	29.21%	
4	16	17.98%	
mee eens	11	12.36%	

n = 89 89

question | Mijn kind kan langetermijnprojecten of grote opdrachten overzien

mee oneens	20	22.47%	
2	21	23.6%	
3	27	30.34%	
4	13	14.61%	
mee eens	8	8.99%	

n = 89 89

Organisatie

question | Mijn kind heeft een vaste plek om zijn/haar schoolspullen op te bergen

mee oneens	3	3.37%	
2	6	6.74%	
3	11	12.36%	
4	16	17.98%	
mee eens	53	59.55%	

n = 89 89

question | De rugzak en de schoolspullen van mijn kind zijn opgeruimd

mee oneens	12	13.48%	
2	17	19.1%	
3	17	19.1%	
4	21	23.6%	
mee eens	22	24.72%	

n = 89   89

question | Mijn kind noteert zijn/haar huiswerk altijd in zijn/haar agenda

mee oneens	4	4.49%	
2	21	23.6%	
3	20	22.47%	
4	17	19.1%	
mee eens	27	30.34%	

n = 89   89

Timemanagement

question | Mijn kind weet wanneer hij/zij moet beginnen met het leren voor de toetsweek

mee oneens	10	11.24%	
2	25	28.09%	
3	21	23.6%	
4	19	21.35%	
mee eens	14	15.73%	

n = 89   89

question | Mijn kind is in staat om zich aan een gemaakte planning te houden

mee oneens	4	4.49%	
2	21	23.6%	
3	24	26.97%	
4	25	28.09%	
mee eens	15	16.85%	

n = 89   89

question | Mijn kind is in staat om in te schatten hoe lang iets duurt (bijvoorbeeld het maken van schoolwerk)

mee oneens	11	12.36%	
2	30	33.71%	
3	22	24.72%	
4	19	21.35%	
mee eens	7	7.87%	

n = 89   89